ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

Ижтимоий-сиёсий шаҳар рўзномаси

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 225 (7. 914) ◆ 1991 йил ◆ 22 ноябрь, жума ◆ Нархи 8 тийин

Бугунги кун нафаси

ЖУМҲУРИЯТИМИЗДА

⊙ 21 ноябрь куни Тошкентда Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси кенгашининг учинчи мажлиси бўлиб ўтди. Мажлис қатнашчилари федерация фаолиятига тааллуқли масалаларни муҳокама қилишга киришишдан олдин Ўзбекистон Республикаси Президенти этиб сайлаш учун республика касаба уюшмаларидан номзод кўрсатиш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Республиканинг вилоят, тармоқ, бошланғич касаба уюшмалари ташкилотларининг сўзга чиққан барча вакиллари Ислом Каримов номзодини ёқладилар.

⊙ Тошкентда Ўзбекистон ихтирочилари ва рационализаторлари жамиятининг биринчи қурултойи бўлди. Қурултой қабул қилган Ўзбекистон рационализаторлари ва ихтирочилари жамиятининг низомида жамият мустақил деб эълон қилинди.

⊙ Тошкентда очилган халқаро илмий-амалий семинарда Франциянинг машҳур «ДМС» фирмаси вакиллари ўзбек шифокорларига мияда қон айланишини тадқиқ қилишда, касалликларни аниқлашда ишлатиладиган энг янги ультратовушли ускунанинг имкониятини намойиш этдилар.

⊙ Қорақалпоғистонда томат пастаси ишлаб чиқарадиган Совет-Венгрия қўшма корхонаси тузиладиган бўлди. Венгрия «Ланг» фирмасининг Нукусга келган мутахассислари «Аралводстрой» бирлашмасининг вакиллари билан ҳамжиҳатликда лойиҳа ишларини кўриб чиқишмоқда.

ИТТИФОҚДА

⊙ Ёнилғи йўқлиги боисидан Молдова фуқаро авиацияси бошқармаси 20 ноябрдан 30 ноябрга қадар бўлган вақт ичида 13 йўналиш бўйича, жумладан, Москва, Санкт-Петербург, Тбилиси, Бокуга самолётлар учишини бекор қилди.

⊙ СССРнинг собиқ ташқи ишлар вазири Борис Панкин ўзининг СССРнинг Буюк Британиядаги элчиси лавозимига тайинланганлигини қониқиш билан кутиб олганлигини таъкидлади.

⊙ 20 ноябрдан бошлаб Беларусь Республикасида барча моллар фақат республика аҳолисига сотиладиган бўлди.

⊙ 20 ноябрь куни соат 16 дан 30 дақиқа ўтганда Тоғли Қорабоғ мухтор вилоятининг Мартуни районидаги Қоракенд қишлоғи яқинида ҳарбий вертолёт фалокатга йўлиқди. Фалокат натижасида 23 киши фожиали ҳалок бўлди. Улар ичида РСФСР ва Қозоғистон ССР Олий Кенгашларининг вакиллари, Озарбайжон Республикасининг масъул ходимлари, ҳуқуқни муҳофаза қилиш идораларининг хизматчилари, ички қўшинлар ва Совет Армиясининг бир гуруҳ генераллари, зобитлари ҳамда оддий аскарлари, оммавий ахборот воситаларининг вакиллари бор.

⊙ 20 ноябрь куни «Союз» учирувчи ракетаси ёрдамида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши учирилди.

ХОРИЖДА

⊙ Кеча Россия Президенти Борис Ельцин ГФРга ташриф буюрди. У бу ерда уч кун бўлади. Бу Россия раҳбарининг РСФСР Президенти сифатида хорижга қилган биринчи сафаридир.

⊙ Литва ташқи ишлар вазирлигининг ҳуқуқ бўлими машҳур балерина Майя Плисецкая ва унинг умр йўлдоши бастакор Родион Шчедрин Литва Республикаси фуқаролигини олганлигини тасдиқлади.

⊙ 67 ёшли Сулаймон Демирел еттинчи бор Туркиянинг бош вазири этиб сайланди.

⊙ Юк поездининг ҳалокатга учраганлиги оқибатида Мексиканинг Теуакан шаҳри аҳолисидан 30 дан зиёд киши ҳаётдан кўз юмди.

ЎН ИККИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ КЕНГАШИНИНГ САККИЗИНЧИ СЕССИЯСИ ТЎҒРИСИДА

А Х Б О Р О Т

Тошкентда 21 ноябрь куни республика Олий Кенгашининг сессияси ўз ишини давом эттирди.

Мажлисни Олий Кенгаш Раиси **Ш. М. Йўлдошев** олиб борди.

Олий суд раиси **У. К. Мингбоев** ва республика адлия вазири **Б. Маликов** таклифларига кўра, Олий Кенгаш республика Олий суди ва айрим вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар судлари таркибига ўзгаришлар киритди.

Олий Кенгаш Раёсатининг аъзоси, саноат, халқ истеъмоли моллари, аҳолига хизмат кўрсатиш ва савдо комитетининг раиси **Ф. Н. Нажмиддинов** депутат одоби комиссияси тўғрисидаги Низом ва депутат одоби қоидалари лойиҳалари хусусида маъруза қилди.

Маъруза юзасидан музокараларда халқ депутатларидан **Х. Абдужабборов, Ҳ. У. Худойбердиева, Муҳаммадсаидхожи Аҳмаджон Раҳматулло ўғли, М. Исматов, П. И. Саидазимов, А. Ғ. Ғуломмаҳмудов, Э. Т. Алиев, С. Сслиқов, К. Икромов** сўзга чиқдилар.

Муҳокамага киритилган лойиҳалар қабул қилинди. Олий Кенгашнинг одоб комиссияси тузилди. Унга депутат **М. Юсупов** раҳбарлик қилади.

Олий Кенгаш Раисининг ўринбосари **Б. И. Бугров** Олий Кенгаш Раёсатининг топшириғига биноан янги комитетлар тузиш, айрим комитетлар номларини ўзгартириш ва уларнинг раисларини сайлаш, комитетлар таркибларида ўзгартишлар қилиш тўғрисида таклиф киритди. Бу масала юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди.

Олий Кенгаш айрим районлар ва шаҳарларнинг тарихий номларини тиклаш тўғрисида қарор қабул қилди. Бундан буён Андижон вилоятидаги Москва райони яна Шаҳрихон райони деб, Ленинск шаҳри Асака деб, Ильичевск шаҳри Қорасув деб номланади. Сирдарё вилоятидаги Ворошилов райони Сайхунобод, Верхневолинск қўрғони Сайхун деб юритилади.

Экология ва табиат ресурсларидан оқилона фойдаланиш масалалари комитети раиси **А. Т. Жалилов** Оролбўйи минтақасидаги экология вазиятининг аҳволи тўғрисида ахборот берди.

Олий Кенгашнинг навбатдан ташқари еттинчи сессиясида оммавий ахборот воситаларида эълон қилинаётган ёлғон ахборотлар манбаларини аниқлаш ва уни ҳолисона баҳолаш учун тузилган комиссиясининг раиси **Э. В. Воҳидов** амалга оширилган ишнинг айрим дастлабки натижалари ҳақида ахборот берди.

Бу масала юзасидан халқ депутатлари **М. Т. Зоҳидов** ва **М. Қаюмов** сўзга чиқдилар.

Ушбу масалани ўрганишни давом эттириш ва унинг якунлари ҳақида навбатдаги сессияда ахборот бериш тавсия этилди.

Олий Кенгаш тегишли комитетларга хорижда яшаётган ватандошлар тўғрисидаги масалага оид ҳужжатларни ишлаб чиқишни топширди.

Олий Кенгаш республикадан ташқарига жўнаб кетиши муносабати билан Н. В. Мачтаковнинг депутатлик ваколатларини унинг аризасига биноан, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари мақоми тўғрисидаги Қонуннинг 8-моддасига мувофиқ Қашқадарё вилоят судининг айблов ҳукми қонуний кучга кириши муносабати билан Ш. Рўзимуродовнинг депутатлик ваколатларини муддатидан олдин тўхтатди.

Сессия ишида Ўзбекистон Республикаси Президенти **И. А. Каримов** иштирок этди.

Шу билан ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг саккизинчи сессияси ўз ишини тамомлади.

В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг илғор ишчиларидан Дмитрий Косов ва Олег Волқорезлар зиммаларидаги вазифани сифатли адо этиб, ҳамкасблари олқишига сазовор бўлишмоқда.

СУРАТДА: Д. Косов ва О. Волкорезлар.

Рўзноманинг шу сонига

ШАҲАРГА ҲОКИМ КЕРАК

⊙ Матбуотда хабар берилганидек, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг VIII сессияси 29 декабрда Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови, Ўзбекистон Республикасининг Референдуми, шунингдек Тошкент шаҳар ҳокими (мэри)ни сайлаш ҳақида қарор қабул қилди.

Тошкентда ҳоким лавозими нега керак бўлиб қолди? Мазкур ҳокимият ҳозир фаолият кўрсатаётганидан қайси жиҳатлари билан фарқ қилади ва шаҳарда қандай ўзгаришларни амалга оширади? Мухбиримизнинг халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг раиси Атҳамбек ФОЗИЛБЕКОВ билан суҳбати ана шу ҳақда бўлди.

●

— Шаҳар ҳокимияти тузилишини шакллантириш масаласи бугун пайдо бўлгани йўқ. Ўзингизга маълум, бу борада узоқ вақт доимий комиссиямиз иш олиб бориб, бир қанча таклифларни айтди. Шаҳар мақоми, унинг ижроия органларини тубдан ўзгартириш шу билан боғлиқки, Тошкент эндиликда мустақил давлатнинг пойтахти, шу билан бирга республиканинг сиёсий, иқтисодий ва маданий маркази ҳисобланади.

Маҳаллий ҳокимият органлари, шу жумладан Тошкент шаҳар Кенгашининг иш тажрибаси ўтган икки йил давомида шуни кўрсатдики, бошқарувнинг ҳозирги тизимида кўпинча сусткашликка йўл қўйилаяпти, вазият ўзгаришига тез мослашиб олинмаётир. Ҳокимиятнинг икки жамоа органи — кенгашларнинг президиумлари ва уларнинг ижроия комитетлари одатда бир-бирларини такрорлаяпти, вазифаларнинг бирлашиб кетганлиги эса бир-бирларининг ишига аралашувига олиб келяпти. Буларнинг барчаси белгиланган вазифаларнинг самарали бажарилишига салбий таъсир кўрсатмоқда. Бундан ташқари ижроия комитетнинг жамоа фаолияти қабул қилинган қарорларнинг бажарилишида назоратнинг йўқолишига сабабчи бўлиб, кўпинча масъулиятсизликка олиб келяпти.

Хорижий давлатлардаги маҳаллий органларнинг иш тажрибасини ўрганиш, Тошкент шаҳар Кенгаши доимий комиссиялари аъзоларининг биз таклиф қилаётган бошқарув системаси жорий қилинган суверен республикаларда бўлиши шуни кўрсатдики, устунлик юқори ҳокимият даражасида жамоа органи (бизда — Кенгашлар, раёсатлар), ижроия ҳокимият даражасида эса ягона бошқарув ва шахсий масъулият асосида қурилган якка ижроия ҳокимиятга берилгандагина самарали натижалар кутилади.

Шу боис, биз ҳокимият қайта қурилиши ва якка шахснинг қўлига ўтиши керак, деган хулосага келдик. Яъни, бир киши ҳам бошқарув, ҳам ижрога жавоб бериши зарур. Жаҳон тажрибаси ва мамлакатимизнинг айрим регионларда шундай вазифани ҳоким, ташкилий жиҳатдан эса ҳокимлик бажаради.

Хўш, ҳокимлик нима ўзи? Бу икки йўналиш — шаҳар хўжалиги ва ҳудудини ривожлантиришга раҳбарлик қилувчи ижроия органдир. Зеро, у ўзига ҳам бошқарув, ҳам ижроия органларни бирлаштиради.

Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, мэр (юқоридаги ҳолда — ҳоким) овоз бериш ҳуқуқига эга бўлган барча шаҳарликлар томонидан яширин овоз бериш йўли билан сайланади. Ўзининг раҳбарлиги остида хизмат қилувчи ходимлар жамоасини эса унинг ўзи йиғади. Шундай қилиб, у кадрларни танлашда мустақил ва уларнинг фаолиятлари учун шахсан жавобгардир.

Яна бир муҳим жиҳати шундан иборатки, ҳокимиятнинг таклиф этилаётган таркиби фақатгина оғизда эмас, балки амалда ҳам маҳаллалар ва мавзелардан бошлаб маҳаллий ўзини-ўзи бошқариш органларининг фаол иш юритишига имкон яратади.

Ҳокимият вакиллари даражасида, халқ депутатлари Кенгашлари ва уларнинг раёсатларининг фаолиятлари сақланади. Бироқ улар энди шаҳарни ривожлантиришнинг фақат асосий, стратегик йўналишларини ишлаб чиқиш билан шуғулланадилар. Тактик йўналишдаги масалалар, аниқроғи юқоридаги вазифаларни бажаришнинг усуллари ва йўллари — бу яна қайтариб айтаманки, шахсий жавобгарлик ва якка тарзда иш юритиш асосида қуриладиган ижроия ҳокимиятнинг вазифаларидир. Шундай қилиб, ҳар бири иккинчисини такрорламаган ва халақит бермаган ҳолда ўз ишини бажараверади.

Хулоса қилиб шуни айтмоқчиманки, «Ўзбекистон Республикасининг пойтахти Тошкент шаҳрининг мақоми ҳақида»ги махсус Қонуннинг қабул қилиниши бу йўлдаги кейинги қадам бўлиб қолади. Пойтахтнинг ҳуқуқий мақоми ҳозирда ишланиб чиқилаётган Ўзбекистон Республикасининг янги Конституцияси лойиҳасида ҳам инобатга олиниши лозим.

Суҳбатдош Лола ПЎЛАТОВА.

⊙ МУҲАРРИРИЯТДАН: Тўғри, ушбу муҳим қарордан кейин зудлик билан ўтказилган қисқа суҳбатда бу муаммонинг барча томонларини қамраб олиш қийин, албатта. Балки, муштарийларимизда юқоридаги кўтарилган масала бўйича саволлар туғилиши мумкиндир. Улар 26 ноябрда соат 16 дан 18 гача 33-35-80 ва 33-84-24 телефонлари орқали халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг раиси Атҳамбек Фозилбеков билан сим орқали ўтказиладиган бевосита мулоқотда жавоб олишлари мумкин. Жавоблар эса «Оқшом» рўзномаларида эълон қилинади.

БОҒДА — ЎҚУВ ДАРГОҲИ

ҲОЗИР жумҳуриятимиз пойтахтида фаолият кўрсатаётган арман маданият маркази йўли билан жойларда турли қизиқарли тадбирлар амалга оширилмоқда. Марказнинг саъй-ҳаракати билан махсус лицей ҳам очилди.

Шаҳримизнинг Тельман номли маданият ва истироҳат боғида ташкил топган бу ўқув даргоҳи ўқув дастури бўйича кўпгина фанлар арман болаларига чуқур ўргатилмоқда. Арман тили, тарихи, адабиётидан уюштирилаётган машғулотлар айниқса қизиқарли бўлмоқда. Шунингдек, арман халқ ижодиётига бағишланган машғулотлар ҳам йўлга қўйилди.

Тошкентда ўттизинчи йилларда фаолият кўрсатган арман театрини қайта тиклаш ҳам кўзда тутилди.

Саодат ОДИЛОВА.

«ҚАЕРДАСИЗ, ИСТЕЪДОДЛАР?»

ҲАМЗА район «Замондош» маданият уйи ходимлари турли хил тадбирлар ўтказишга одатланишган. Бу ихлосмандларни маданият уйига жалб қилишда муҳим омил бўлаяпти.

Шунингдек, яқинда мазкур маданият масканида «Қаердасиз, истеъдодлар?» кўрик-танлови бўлиб ўтди. Бунда 215, 216, 231, 156-ўрта мактабларнинг қобилиятли ўқувчилари иштирок этишди.

— Бу кўрик-танловни ўтказишдан мақсадимиз, қобилиятли ўқувчиларни излаб топишдир, — дейди маданият уйининг бадиий раҳбари Олимжон Шарипов.

Кўрик-танловда шаҳар маданият бош бошқармаси, район ижроия комитети, район халқ таълими бўлимидан масъул ходимлар қатнашиб, ғолибларни қизғин қутлашди.

Илҳом АҲРОРОВ.

Ваколат

Ниятингизга етинг

ХАЛҚ дардини ўз дардим, шодлигини ўз қувончим деб биладиган, ўзига билдирилган ишончни оқлаш учун жон куйдираётган депутатлар орамизда талайгина. Ҳусан ака Оқилов худди шу тоифадаги кишилардан биридир.

Ҳусан аканинг болалик йиллари Улуғ Ватан уруши даврига тўғри келди. Оғир оилавий қийинчиликларга қарамай у Тошкентдаги Ленин номли мактабни аъло баҳолар билан тугаллади. Ёшлигидан тоғу тошларни кезиб, катта-катта конлар топишни орзу қилган Ҳусан билим даргоҳини тугатгач Ўрта Осиё политехника олийгоҳининг геология куллиётига ўқишга кирди. Битиргандан кейин эса Ангрен ва Бухорода уста, муҳандис, катта геолог вазифаларида ишлади. Йигирма йил давомида «Госгортехнадзор»га қарашли техника бошқармасини бошқарди. Мана ўн бир йилдирки, у йўл қурилиши вазирлигига қарашли республика пармалаш-портлатиш бошқармасининг раҳбари.

Кейинги йиллар ичида бу жамоа Ҳусан ака етакчилигида кўплаб ишларни амалга оширди. Айниқса Бектемир районидаги Афғонистон уруши қатнашчиларига 5 минг сўм, «Саховат» меҳр-шафқат жамиятига 4 минг сўм, Тинчлик ва болалар жамғармаларига 2 минг сўм, шунингдек бошқа хайрия мақсадларига 45 минг сўмдан ортиқ маблағ ажратилганини алоҳида таъкидлаш зарур.

Ҳусан аканинг депутатлик фаолияти ҳам таҳсинга сазовордир. У одамларни 3 ойдан бери қийнаб келаётган бир масала — 28-кўп қаватли уйни электр нури билан таъминлашга муносиб ҳисса қўшди. Кўчаларга ,кучли ёритгичлар ўрнатиш, канализация қувурларини созлаш, иситиш қурилмалари билан таъминлаш, умуман 32-округдаги уйларни жорий таъмирлаш бўйича ўз сайловчиларига яқиндан ёрдам бераяпти.

— Қуруқ ваъдалар билан эмас, балки ишни амалда бажариш орқали халқ ишончини қозониш мумкин, — дейди Ҳусан ака. — Айниқса бугунги қийин шароитда сўз ва иш бирлиги таъминланиши зарур. Кўпроқ одамлар дардини тинглайман. Агар қўлимдан келадиган иш бўлса, бор куч-ғайратимни ишга солиб, ёрдам беришга уринаман. Муаммолар кўп. Ҳар ойда бир марта сайловчилар билан учрашиб туришимга тўғри келаяпти. Кимда қандай таклиф, талаб ва шикоятлар бўлса ўша куни батафсил гаплашиб, ўзимга режа тузиб оламан.

Ҳусан ака ишбилармон раҳбар, жонкуяр депутат бўлиш билан бирга, Акмал Икромов районидаги Ғафур Ғулом номидаги маҳалланинг фаолларидан бири ҳам ҳисобланади. Мазкур жамоага 17 йил раислик қилган эмасми, ҳозир қадрдон бўлиб қолган маҳалласига жон куйдириб, ободонлаштириш ишларига яқиндан ёрдам бераяпти.

Бектемир район Кенгашининг депутати Ҳусан ака Оқиловнинг ниятлари катта. Яқин келажакда округ ҳудудида боғча, болалар майдончаси қуриш, шунингдек кичик корхона очиш учун елиб-югуриб юрибди...

Мажид РАИМОВ.

РЎЗҒОРДА АСҚОТАДИ

ЎРТА Осиё кабеллар ишлаб чиқариш бирлашмасининг халқ истеъмоли буюмлари тайёрлашга мўлжалланган «Восход» кичик корхонасида кейинги йилларда янги маҳсулотларнинг турлари ортиб бормоқда. Шунингдек, уларнинг салмоғини кўпайтириш борасида ҳам бир қатор хайрли ишлар қилиняпти. Корхонанинг ёнида кўп йиллардан бери бекор ётган жойдан ишлаб чиқаришда фойдаланиш мутахассисларнинг режасида кўзда тутилган эди. Бу тадбирни амалга ошириш учун кўп вақт талаб этилмади. Корхона ўз ҳисобига кенг ва ёруғ цех қуриб, бу ерда янги турдаги симлар тайёрлашни кўзда тутди. Цехнинг бир томонида эса ишчи-хизматчилар учун маиший хизмат хонаси тикланди. Гарчи бу ерда ҳали қурилиш ишлари давом этаётган бўлсада, цехнинг асосий қисмида маҳсулот тайёрлаш йўлга қўйилди.

Ҳозир бу ерга уй-рўзғорда ишлатиладиган электр асбоблар учун симлар тайёрлайдиган агрегат созланиб ўрнатилди. Айни кунларда икки сменада иш олиб бориляпти. Яна битта агрегат ўрнатилиб ишга шай қилиб қўйилди. Янги ишлаб чиқариш участкасининг ишга тушиши билан кичик корхона йилига 1,5 миллион сўмлик қўшимча халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш имкониятига эга бўлади.

Садриддин ШАМСИДДИНОВ.

Меҳнат жамоаларида

ЎЗГАРИШЛАР КЎЗГА ТАШЛАНЯПТИ

БУГУНГИ кунда Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги бирлашмаси ишчилари зиммасига янада каттароқ масъулиятлар юкланган.

Буни тушуниб етган корхона раҳбарияти биринчи галда диққатни ишчиларга ғамхўрлик қилишга қаратди. Жумладан ишчиларнинг иш ҳақи 15 фоиз оширилди. 13-ойлик маош кўтарилди. Тушликка ёрдам тариқасида тўланаётган пул 2 сўм 40 тийинга кўпайтирилди.

Ишлаб чиқаришда сезиларли ўзгаришлар кўзга ташлана бошлади. Сентябрь ойида 550 та ҳар хил турдаги машиналар ишлаб чиқарилди. Бу машиналар дала шароитига мослаштирилган бўлиб, ўз хусусиятларига қараб бир-биридан фарқ қилади.

— Корхонамизда янги машина ва ускуналарни яратиш борасида ҳам кўзга ташланарли ишлар амалга оширилаётир, — дейди 32-тажриба бўлими бошлиғи Б. Дадамуҳаммадов. — Ишлар кўп. Биз тақдим этилаётган таклифларни тезроқ ишлаб чиқиб, бу йилги мавсумда синовдан ўтказишга улгуришимиз керак.

Тақдим этилган тадқиқотлардан бири шуки, пахта терадиган шпиндель ускунаси оралиғини автоматик тўғрилашни таъминлашдан иборат. Иш электр гидравлика ёрдамида амалга оширилади. Бунинг моҳияти қуйидагича: пахта ҳосили қаердадир кўп, қаердадир кам бўлади. Ҳосилни териш вақтида шунга кўра ускунанинг оралиғини тўғрилаш керак. Авваллари бунинг учун бир неча мосламаларни бураш, ускунани очиш лозим эди. Янгилик бўйича эса кабинада ўтирган ҳолда автоматик тўғрилашни амалга ошириш мумкин. Бу анча қулай ва вақтни иқтисод қилади. Тажриба тариқасида 5 та машина чиқарилди. 2 тасини махсус тадқиқот олийгоҳи олимлари синовдан ўтказишади. 3 таси эса далаларга юборилади.

Яна бир тажриба ускунанинг такомиллигини ошириш устида бормоқда.

Бундан ташқари бюро олимлари янги маркадаги машина лойиҳасини ҳам чизиб беришди. ХМ—09 белгили бу машина умуман бошқача кўринишда бўлади. Масалан, бункер кенг, тезлиги катта, рамаси кучли, ғилдираги 4 та ва бункер тракторга тескари эмас, тўғри қўйилади. Трактордан бункерни осон ажратиб олиш мумкин. Унда ҳам анча ўзгаришлар бор. Тадқиқотларнинг қай бири ўзини оқлайди? Бу пахта пайкалларида синовдан ўтгандан кейин аниқ бўлади.

Бахтиёр БУКАЕВ.

«ЭРК» ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА АХБОРОТ

21 ноябрь куни Тошкентда «Эрк» демократик партияси Марказий Кенгашининг Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод кўрсатиш масаласига бағишланган мажлиси бўлиб ўтди.

«Эрк» демократик партияси Марказий Кенгашининг Бош котиби Аҳмад Аъзам шу масала юзасидан сўзга чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Президентини сайлаш учун «Эрк» демократик партиясининг Раиси, Ўзбекистон Республикаси халқ депутати Муҳаммад Солиҳ (Салай Мадаминов) номзодини кўрсатиш ҳақида таклиф киритди.

Мажлисда республика президентлигига Муҳаммад Солиҳ номзодини кўрсатиш ҳақида қарор қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

Суратли ахборот

МИЖОЗЛАРГА ҚУЛАЙЛИКЛАР ЯРАТИЛГАН

РЎЗНОМАМИЗДА кеча хабар берганимиздек, шаҳримиздаги «Тошкент» автовокзали ёнида «Тойота мотор корпорейшн» техник хизмат кўрсатиш станцияси ўз иш фаолиятини бошлади. Пойтахтимизда ташкил этилган «Тойота — Узинавтосервис» қўшма корхонасига қарашли ушбу станцияда ҳамшаҳарларимиз «Тойота» фирмасининг автомобилларини бемалол таъмирлатишлари, зарур бўлса эҳтиёт қисмларини харид қилишлари мумкин. Бу ерда мижозларга хизмат кўрсатиш учун барча қулайликлар яратилган. Шуни таъкидлаб ўтиш жоизки, станция қисқа муддат ичида ўзининг дастлабки мижозларини қабул қилди.

СУРАТЛАРДА: «Тойота мотор корпорейшн» станциясининг ходимлари техник хизмати кўрсатиш мақсадида автомобилларни кўздан кечиришмоқда.

Рустам Шарипов суратлари.

Ўзбекистон—мустақил давлат

УЛАР ХОРИЖДА ЎҚИШАДИ

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ўз мустақиллигини қўлга киритиши хорижий мамлакатлар билан алоқаларимизнинг ҳар томонлама ривожланишига кенг йўл очиб берди. Бугунги кунда ишлаб чиқариш билан бирга адабиёт, санъат, илм-фан, тиббиёт ва бошқа соҳаларда ўзаро ҳамкорлик йўлга қўйилаяпти.

Шарқшунослик олийгоҳининг Тошкент Давлат дорилфунуни таркибидан мустақил олийгоҳ сифатида ажралиб чиққанига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Аммо қисқа фурсатда жамоа томонидан кўпгина хайрли ишлар амалга оширилди. Яқин келажакда 50 нафардан ортиқ талаба хорижий юртларга таълим олиш учун жўнаб кетиши фикримизнинг ёрқин далилидир. Ҳозирги кунда шартномалар тузилиб, ҳужжатлар расмийлаштириб қўйилди.

— Мана, ниҳоят биз ҳам ёруғ кунларга етиб келдик, — дейди олийгоҳ халқаро алоқалар бўлими бошлиғи Акмал Турсунов. — Республикамиз мустақиллигининг янада барқарорлашиб бориши учун аввало мутахассислар тайёрлашни тўғри ҳал қилмоғимиз зарур. Бу вазифага олийгоҳимиз шубҳасиз муносиб ҳисса қўшади, деб ўйлайман. Биз илк қадам ташлаш арафасида турибмиз. Яқин кунларда талабалардан бир гуруҳи уч йўналиш — Саудия Арабистони, Покистон ва Сурияга жўнаб кетадилар. Улар бу мамлакатларда иқтисод, ислом тарихи ва шарқ тилларини ўрганиш бўйича сабоқ олишади. Юртдошларимизнинг хорижга бориб таълим олишлари учун барча шарт-шароитлар яратиб берилади.

Биз асосан иккинчи ва учинчи курсларда ўқиётган энг иқтидорли, араб тилида мустақил сўзлаша оладиган йигитларимизни жўнатаяпмиз. Республикамизнинг деярли барча вилоятларидан саралаб олинган бу ёшлар, Саудия Арабистонидан ташриф буюрган иқтидорли муаллимлардан иборат махсус комиссиянинг тасдиғидан ўтишди.

Комиссия раҳбари — халқаро «Дорилбир» жамиятининг вакили жаноб Абдураҳмон абди Роббиҳидир. Нима учун фақат йигитлар жўнатилаяпти, деган савол туғилиши табиий. Жавоб шундай: аввал йигитларимизни синаб кўришни маъқул кўрдик. Ҳамкорлик кенг йўлга қўйилгач, албатта қизлардан ҳам жўнатиш режалаштирилган.

Талабаларимиздан бир гуруҳи қўшни Покистон мамлакатига боришади. Улар Карочи шаҳрида жойлашган «Дорилбир» жамиятининг дорилфунунида араб, инглиз ва урду тилларидан таҳсил оладилар. Республикамизда айниқса урду тили ихтисослари камчиликни ташкил қилади. Шунинг учун бу мутахассисликни такомиллаштириш ғоят муҳимдир.

Биз талабалар билан ҳам суҳбатлашдик.

Фуот Рустамхўжаев: — Ўқишни Покистондаги Карочи дорилфунунида давом эттирадиган бўлдим. Бу мен учун катта бахт. Ҳозирча араб, рус ва она тилимда эркин сўзлаша оламан. Устозларимнинг юзини ерга қаратмасликка ҳаракат қиламан. Мустақил республикамизнинг малакали тарихчилари, иқтисодчилари ва тилчилари бўлиши шарт.

Рустам Рашидов: — Бизда баъзи кишилар ислом деганда беш маҳал намоз ўқиш ва рўза тутишни кўз олдиларига келтиришади. Аслида бундай эмас. Ислом тарихи ниҳоятда бой ва серқиррадир. Саудия Арабистонига борганимда уни қунт билан ўрганаман.

Ёшлар ҳаётида катта ўзгаришлар бўлаётгани кишини қувонтиради. Шуниси диққатга сазоворки, бу талабалар таълим олаётган шарқшунослик олийгоҳи бугунги кунда Миср, Сурия, Жазоир, Туркия каби давлатлар билан ҳам ўзаро ҳамкорликни йўлга қўйган.

Муҳиддин БОЗОРОВ.

СУРАТДА: Саудия Арабистони муаллимларидан бир гуруҳи талабалар билан суҳбатлашмоқда.

Инсонийлик сабоқлари

ЭЗГУЛИККА ЧОРЛАШ

НАРГИЗА — қўшнимизнинг қизи. У ўрта мактабни олтин медаль билан битирган бўлса-да, аксарият ёшлар сингари олий ўқув юртига интилмади, балки онаси Рухсора холанинг касбини давом эттириш мақсадида тикувчилик фабрикасига чеварликка ишга кирди.

У ҳар субҳидамда барвақт туриб, ҳовлига сув сепиб супўрибсидиради, сўнгра кексайиб қолган ота-онасига нонушта тайёрлайди. Шундан кейин сочини чиройли қилиб турмаклаб, қадди-қоматига монанд кўйлак кийиб ишга отланади.

Мен ҳар сафар бу маъсума ва бокира қизни кўрганимда юрагимда қандайдир енгиллик ҳис қиламан. Бинобарин, унинг каттаю кичик маҳалладошлари билан самимий муносабатда бўлиши, нур ёғилиб турган чеҳрасидан қизларга хос назокат ва ибо уфуриб туриши, гўзал ахлоқ-одоби ҳар кимда унга нисбатан ҳавас ва ҳурмат туйғусини уйғотмай қолмайди, албатта. Сунъий гўзаллик — унга ёт нарса. У баъзи енгилоёқ қизлар каби юзига упа-элик суртиб, қош-кўзларини бўямайди. Бундай қилишни ёқтирмайди. ҳам, чунки унда табиат ато қилган ҳусн, юксак ақл-заковат, шарм-ҳаё бор.

Бироқ Наргизанинг оёғи болалигида қаттиқ лат еганлиги сабабли бироз оқсоқланиб юришиданми, кўпчилик уни назар-писанд қилмайди. Қалбининг мусаффолигига, ширинсуханлигига ва ички дунёсининг гўзаллигига эътибор бермайди. Шундан бўлса керак, Рухсора хола: «Қизимнинг ёши ҳам ўтиб боряпти. Аммо ҳанузгача уни турмушга чиқаролганим йўқ» деб қайғуради.

Яқинда хушхабар эшитдим. Наргиза қўшни маҳаллалик оддий ишчи Расулжонга турмушга чиқаётган эмиш. Тенги топилганидан беҳад қувондим. Демак, ташқи кўриниши, сунъий табассум билан ўзига жалб қиладиган қизлардан ориятли ва андишали қизларни устун қўювчи йигитлар ҳам бор эканда.

Бахтли бўл, Наргиза! Келин бўлиб тушаётган хонадонда қайнона-қайнотангнинг, турмуш ўртоғингнинг ҳурматини бажо келтириб, одамларга эзгулик уруғини сочиб юравер!

* * *

БИР гуруҳ дўстларим билан касалхонада даволанаётган ҳамкасбимнинг ҳолидан хабар олиш учун унинг ҳузурига кетаётгандик. Автобусда одам тирбанд. Оёқ қўйишга ҳам жой тополмайсан, киши. Ҳамма ўз хаёллари билан банд. Ёнимда турган хушбичимгина қиз 16—17 ёшли қизнинг оёғини босиб олди шекилли, бехосдан: «Кўзинг кўрми, оёғингга қарасанг бўлмайдими, ҳайвон!!!» деган овоз эшитилди. Ён-атрофимга қараган эдим, афтидан мактаб ўқувчиси бўлса керак, эгнига оқ фартук кийган, қўлида дипломат ушлаган совуққина қиз ҳали ҳам важоҳатидан тушмай тинмай жаврарди:

— Одамларда культура деган нарса йўқ. Фаҳм-фаросатсиз бўлиб кетишган. Шундай тўнкалар билан битта обществода яшаб бўладими?

Бояги кўҳликкина қиз қилмишидан пушаймон бўлиб, «жабрланувчи»ни қандай юпатишни билмай қизариб-бўзарди, лаблари қимирлаб, бутун вужудини совуқ тер босди.

— Иложи бўлса, мени кечиринг. Билмасдан оёғингизни босиб олдим.

— Сал орқа-олдингга қарагинда, э, деревня!

— Биринчидан, мени ҳақорат қилманг. Иккинчидан, ёшим сиздан каттароқ. Сенсирамай гапиринг.

— Ўв, қишлоқи, қўлингдан нима ҳам келарди!? Ҳозир бир мушт тушираман, ярим соат дам олиб ўтирасан...

Сочлари оқарган, етмиш ёшни қоралаб қолган бир мунис онахон ўртага тушиб: «Қизим, тилингни тийсанг бўлмайдими?» — деган эди балога қолди.

— Сиз аралашиб нима қиласиз, кампиршо? Индамай, кетавермайсизми?!

Ё алҳазар, ҳали балоғат ёшига ҳам етмаган мактаб ўқувчиси бу сурбетликни ва беткачопарликни кимдан ўргандийкин?! Ё ота-онасидан «андоза» олдимикин? У ҳолда ўқитувчилар қаерга қараяпти, дерсиз? Менимча, таълим-тарбия мактабдан эмас, балки ўша қиз истиқомат қилаётган хонадондан бошланади.

Шуларни бир зум хаёлимдан ўтказдиму қизнинг қилмишидан нафратланиб «Келгусида бирон-бир хонадонга келин бўлиб тушганингда бундай юриш-туришинг билан қаттиқ панд ейишинг мумкин. Шу боис фурсати борида эсингни йиғиб ол. Иложи борича одамларга қалб қўрингни дариғ тутма. Энг муҳими, иффатингни йўқотма, синглим!» дегим келди.

Исмоил ЗОИРОВ.

«Чархпалак»ни томоша қилиб

МУХЛИСЛАР ОРЗИҚИБ КУТСИН

ШУ ЙИЛ 14 ноябрь куни Ўзбекистон «ойнаи жаҳон»и орқали намойиш этилган «Чархпалак» кўрсатувини томоша қилгач бу ҳақдаги фикр-мулоҳазаларимни баён этишга жазм қилдим.

Аввало шуни таъкидламоқчиманки, кўрсатув муаллифлари марказий телевидениенинг «Мўъжизалар майдони» кўрсатувига тақлид қилмоқчи бўлишаётгани сезилиб турибди. Тўғри, ўзига хос ранг-баранглик бор. Аммо берилаётган саволлар жуда жўн.

«Абдулла Қаҳҳорнинг «Синчалак» романидаги бош қаҳрамонлардан бирининг фамилиясини аралаштириб юборилган ҳарфларни жой-жойига қўйиб, ўқиб беринг». Ахир бу саволга оддий мактаб ўқувчиси ҳам бемалол жавоб бера олади-ку?! «Ўзбекфильм»да яратилган фильмнинг номини кўрсатув иштирокчиси қўшимча бир дақиқа вақт берилганда, шунда ҳам фильм режиссёрининг кимлиги айтилгандан сўнггина аранг топишга муваффақ бўлди. Ҳатто икки иштирокчига ўзбек халқ ҳофизи фамилиясининг бош ҳарфи айтиб берилди. Буни қандай тушуниш мумкин? Иштирокчиларнинг кўпчилиги олий маълумотли ёки бирор жойда ишлаётган кишилар-ку.

Менимча, кўрсатувда совриндор бўлиш учун киши ўзини кўрсата олиши, томошабинлар олқишига сазовор бўлиши керак. 3 та саволга зўрға жавоб қайтариб, мукофот олиш ҳеч бир мантиққа тўғри келмайди.

Кўрсатув давомида икки марта «Чархпалак» қўшиғи ижро этилди. Улар танлаб олиш учун томошабинлар эътиборига ҳавола этилдими ёки бошқа сабаби борми, бу ҳақда ҳеч нарса гапирилмади.

Менинг кўрсатув муаллифи ва бошловчиси Соат Шариповга айтадиган баъзи бир мулоҳазаларим бор. Агар у киши саволларни тайёрлаш жараёнида теран фикрли олим-у, ижодкорлар билан бамаслаҳат иш тутса чакки бўлмасди. Кейин, танлов пайтида иштирокчиларнинг савияси ҳисобга олинса. Шунда улар оддий саволларга ҳам жавоб тополмай, зангори экранда мулзам бўлишмасди.

Болалигимда сўз топиш ўйини ўйнаганимиз ҳамон ёдимда. Биримиз қандай сўз айтсак, иккинчимиз унинг охирги ҳарфи билан бошланувчи бошқа сўзни улаб кетардик. «Чархпалак»нинг олдинги сонларидан бирида худди шундай қилинди. Буни қарангки, биз болалар бажарган вазифани кўрсатув иштирокчилари — катталар эплолмай, тутилиб қолишди. Тузган гаплари эса жуда оддий, худди 1-синф ўқувчисиникига ўхшайди. «Камол киногa борди», «Исмат мактабга кетди»...

Ахир бу билан биз ўзимизни, қолаверса халқимизни саводсизга чиқармаяпмизми?! Шу ҳақда чуқур ўйлаб кўриш зарур. Кўрсатувни шундай қизиқарли қилиб тайёрлаш лозимки, телетомошабинлар орзиқиб кутсинлар.

Шарифа ИЛЕСОВА.

Билиб қўйган яхши

СУТ НИМА УЧУН АЧИЙДИ?

СУТ бир ёки икки кун туриб қолса ачийди. Бунга ҳамма вақт ҳавода юрадиган, ачитқи каби майда замбуруғлар сабабчидир. Замбуруғлар сутга тушиб, ўз ишини бажаради — сут қандини сут кислотасига айлантиради. Сут эса кислота таъсири остида сузмага айланади.

НОННИНГ ҚАТТИҚЛИГИ

УНДА крахмал бор. Шу сабабли нон пиширилган (ёпилган) вақтда таги ва устки қисми қаттиқ бўлади. Буни текшириб кўриш учун бир парча хамирни латтага, халтачага ўрагандек ўранг ва косадаги сувда эзғилаб ювинг. Сув сут каби оппоқ бўлиб кетади. У тинигач косанинг тубида оппоқ чўкма ҳосил бўлади. Бу — крахмал.

АЧИТҚИ САБАБЧИ

ПИВО тайёрлаш учун ундирилган арпа ёки буғдойни сувга солиб, ачитқи қўшадилар. Ачитқи ишга тушиб, унган арпа ёки буғдойдан карбонат ангидрид ишлаб чиқаради. Газ пуфакчалари эса пиво ичидан кўтарилиб, унинг кўпирилишига сабабчи бўлади.

ПИШЛОҚ ПЎСТИ

СИРТИ томонидан қаттиқ пўстлоқ билан қопланганлиги учун пишлоқ узоқ вақт бузилмасдан туради. Бу пўстлоқ пишлоқнинг қуриб қолишига йўл қўймайди ва уни зараркунанда замбуруғлардан сақлайди.

НЕГА ҚОТАДИ?

НОН бор халтачани кран тагида, ҳамма крахмали чиқиб кетгунча ювинг. Халтачада елимсимон, чўзилувчан хамир қолади. Бу — елимчилдир. Елимчилнинг бир хусусияти бор. У икки-уч соат ўтгандан кейин қота бошлайди ва шиша каби мўрт, синувчан бўлади. Шу сабабли нон қотади.

УЧТА КЎЙЛАК ИССИҚМИ?

ГАП кўйлакда эмас, балки унинг орасида бўлган ҳаводадир. Гап шундаки, ҳаво иссиқликни тез ўтказмайди. Кўйлаклар орасида ҳаво қанча кўп бўлса танамизни совуқдан сақловчи ҳаво кийим-бош ҳам ўшанча қалинлашади.

Самад ШОДМОНОВ тайёрлади.

Ачиқ, аммо очиқ гап

ҲАЁТГА ОҚИЛОНА ҚАРАЙЛИК

РЕСПУБЛИКАМИЗ мустақиллигининг илк кунларида қадриятларимизни тиклаш, урф-одатларимиз, миллий тарбия воситаларини қайта жонлантириш нақадар муҳимдир. Мустақил ўзбек диёрида иқтисодий вазифаларни ҳал этиш қанчалик муҳим бўлса маънавиятимиз, ўзлигимизни англаш ҳам ўта зарурдир. Кейинги пайтда бу ҳақда жуда кўп фикрлар айтилмоқда. Бироқ қилинаётган ишлар назаримда шиддатли ривожланиш даврида камдек туюлмоқда.

Тан олайлик, ёшларга кўп нарсаларни, айниқса миллий урф-одатларимиз, удумларимизни етарли сингдира олмадик. Улар бунга мутлақо айбдор эмас. Сабаби, 50-70-йилларда миллий одатларимизга бефарқ муносабатда бўлганмиз. Оқибатда кўр-кўрона ғарблашиб, асл қиёфасини йўқотди. Ўша давр ва ундан кейинги йилларда вояга етган фарзандларимиз тасаввурида ана шу аросатда қолган одатлар ўрнашиб қолди.

Энг аввало ёшларнинг ташқи кўриниши кескин ўзгарди. Эсимда, болалик чоғимда биров «Фалончининг қизи сочини кесибди-я», деса аксарият аёллар ниҳоятда таажжубга тушар эдилар. Белигача тушган ёки қирқ кокилли сочлар қизларимизнинг ҳусни, иффати эди. Бобур «Сочининг савдоси тушди...» деб ғазал битаётганда эҳтимол ёрнинг ўзидан ҳам кўра бутун меҳр-муҳаббатини сочига берган бўлса ажаб эмас.

Мустақиллигимизни чуқурлаштириш маънавиятга кўп жиҳатдан боғлиқлигини таъкидламоқчиман. Ёт нарсалардан қўрқмай воз кечиб, асл қиёфамизни олишимиз даркор. Бунинг учун қайта-қайта ўтмишимизга мурожаат этайлик. Ҳаё, иффат, одоб асосида қурилган урф-одатларни тиклаш лозим. Миллий анъаналарнинг қайта жорий этилиши оилавий сармояга тежаш келтиришини бир ўйлаб кўрайлик. Никоҳ тўйларидаги қанчадан-қанча одатлар бизга дахлсиз, турган-битгани чиқимдан иборат. Тўғри, тўй киши ҳаётида бир марта бўлади, уни иложи борича яхши ўтказиш керак. Бироқ хоҳлаган ривожланган мамлакатни ёки бизга яқин бўлган давлатларни олиб кўрсангиз, уларда айтарли даражада дабдабали эмас. Бизда оилавий еб-ичишдан тежаб, кундалик харажатлар ҳисобидан озмунча пуллар бир кунда совуриладими?

Кекса аёллардан бири яқинда бир гапни айтиб қолди. «Болам, илгари келиннинг жамоли тўй кунигача сир сақланар эди. Маҳаллага келин тушгудек бўлса, биз қиз-жувонлар тўйдан кейин, қўшни пахса деворлардан мўралаб қарар эдик. Ҳозирги ёшларга ҳайронман, очиқ юз билан тўғридан-тўғри давранинг тўрида ўтирадилар». Мен бу гапларни тинглаб туриб «Ўтган кунлар» фильмидаги Отабек ва Кумушхонларнинг висол тўйларини эсладим. Дарҳақиқат, миллий удумларимизда нафақат келин жамоли, балки куёв ҳам тўйгача сир тутилган. Буни фильмда тўйхонага Отабек ташрифи биланоқ болалар шодлиги-ю, атрофдагиларнинг куёв ҳуснини кўриб, ҳаваси келганларини эслашимиз кифоя. Абдулла Қодирий ушбу лавҳаларни шу қадар таъсирчан тасвирлаганки, бу биз учун ибратомуздир.

Энди бугунги кун келин ва куёвларининг никоҳ либосларини қаранг. Оқ либос яхшилик аломати, лекин у миллатимизда азалдан бўлганмиди? Костюм-шим куёвлик либоси-чи? «Ўтган кунлар»ни эслайлик. Келин-куёвнинг соф миллий никоҳ либосига эътибор беринг-а.

Яқинда бир киши ҳасрат қилиб, наҳотки бўлғуси куёвга 1300 сўмга костюм-шим, олсам, деб, қолди. Ҳазиллашиб туфлини ҳам 200 сўмга олгандирсиз десам. «Қаёқда, 350 сўмга, тижорат дўконидан. Тўйга атаган барча пулим кийим-кечакка кетиб бўлди», — дейди.

Ҳаётни қанчалик очиқ кўз билан кўриб, яхшилик куртакларини барвақт пайванд қилсак миллий ғуруримиз шу қадар юқори бўлади. Мустақил республикамизда маънавий гўзал кишиларни вояга етказиш ниҳоятда долзарб вазифа. Тарбиясиз инсон шараф ва камолатдан маҳрум. Ҳар бир ишимизда, юриш-туришимизда одобимиз ўрнак бўладиган даражада ярқ этиб турсин.

Алишер Навоий айтганларидек:
Инсонга эрур камол матлуб,
Андин дахи дарду ҳол матлуб.

Бахтиёр КАРИМОВ.

Ҳар тўғрида

⊙ ФРАНЦИЯНИНГ Озенбах шаҳрида ғаройиб мусобақа — шиллиқ қуртлар пойгаси ўтказилади. Бунда вино билан сув аралаштирилиб қўйилган мўъжазгина жойда махсус танлаб олинган 10 та шиллиққурт ғолиблик учун куч синашади.

⊙ Ҳиндистонлик йог Санджай эса фаровон замонлар келишига умид қилган ҳолда бир ярим кун давомида сиз суратда кўриб турган ҳолатда тупроққа кўмилиб ётди. Лекин шу билан ҳаёти ўзгариб қолдимикин...

⊙ Ҳиндистоннинг Мадрас шаҳри яқинида тимсоҳлар парвариш қилинадиган питомник мавжуд. Ушбу питомник туристларни жалб қилиш учунгина барпо этилган эмас. Бу ерда табиий шароитдаги яшаш жойларида тимсоҳларнинг сонини тиклаш мақсадида уларни кўпайтириш методикасига доир тадқиқотлар ҳам ўтказилмоқда.

ТАСС суратлари.

ДЎСТЛИККА ҚЎШИЛГАН ҲИССА

ЎЗБЕК ва ҳинд халқлари ўртасидаги дўстлик ва маданий алоқаларнинг илдизи қадим замонларга бориб тақалади. Кейинги пайтларда ҳиндистонлик дўстларимиз шаҳримизга тез-тез ташриф буюриб, қизиқарли учрашув ва кечаларда иштирок этмоқдалар. Шундай учрашувлардан бири куни кеча чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамияти қошида бўлиб ўтди. Ўзбекистон — Ҳиндистон дўстлик жамияти томонидан ташкил қилинган бу қизиқарли кеча ҳинд халқининг севимли давлат арбоби Жавоҳарлаъл Неру таваллудининг 102 йиллигига бағишлаб ўтказилди. Кечада Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, хизмат кўрсатган фан арбоби, Ўзбекистон—Ҳиндистон дўстлик жамиятининг раиси ўринбосари Сабоҳат Азимжонова сўзга чиқиб Ж. Неру ҳаёти ва унинг қизғин фаолияти ҳақида тўлқинланиб гапирди.

Қизиқарли ўтган бу учрашувда шунингдек, Тошкент Давлат дорилфунунида таҳсил олаётган бир қанча ҳиндистонлик ёшлар ҳамда шаҳримиздаги 92 ва 156-ўрта мактабларнинг ҳинд тили ўқитувчилари ва ўқувчилари, шарқшунослик илмгоҳининг ўқитувчиси Тошмирза Холмирзаев ва ҳинд тили куллиёти талабалари ҳам иштирок этдилар.

Учрашувда сўзга чиққан 92-ўрта мактабнинг илмий бўлим мудири Дилбар Рўзматова мактабнинг Ҳиндистон билан дўстлик алоқалари, Ҳиндистонга қилган сафарлари ва қизиқарли таассуротларини мароқ билан гапириб берди.

Дилором ИКРОМОВА.

Қатра

МУҲАББАТ ВА ТАҚДИР

НОЯБРЬ ойининг ўрталари. Ёмғир томчилари деразага урилиб, пастга сизилади. Мен эса уйда хонтахта устида ётган таклифномага совуққина қараб қўяману, «Наҳотки?» дея кўзларимга ишонмайман.

«Ҳурматли дугонам Дилрабо!

Биз сени шу йил 14 ноябрь куни висол тўйимиз муносабати билан ёзиладиган дастурхонимизга лутфан таклиф қиламиз. Эҳтиром ила:
Раънохон ва Пўлатжон...».

...Биз бир тўда синфдошлар тўйхонага кириб борганимизда келин-куёв келиб бўлишган экан. Тўйхонада ялла, куй авжида. Ранг-баранг чироқлар куй оҳангига мос ўчиб-ёнади. Тўғрида келинлик либосида Раъно гул-гул очилиб ўтирибди. Олдида эса... Қай кўз билан кўрайки, ўша мен ғойибдан танийдиган Пўлат куёвлик либосида ўтирарди.

Мен Пўлат ҳақида бундан бир ой илгари, шифохонада эшитгандим. Ўшанда мен қаттиқ шамоллаб, касалхонада эдим. Мен ётган хонага бир аёлни олиб келишди. Аёл икки кун ўт бўлиб ёнди. Кечалари унинг алаҳсираб кимнидир чақиришидан уйғониб кетардим. Аёл учинчи куни кўзини очди. Орадан анча кун ўтса ҳамки аёлни йўқлаб ҳеч ким келмади. Бир куни:

— Дилдорахон, бир оз ўтиринг. Сизга юрагимни очмасам, ҳозир ўзи ёрилиб кетадиганга ўхшайди, — деди.

— Қулоғим сизда.

Ҳаёт опа гапни узоқдан, аввал болалигидан бошлади. Кейин Пўлат деган йигитнинг ваъдаларига ишониб, турмушга чиққани ва кўрган хўрликларини эслаб йиғлади. Охири, куни кеча Пўлат бошқа қизни севиб қолганини баҳона қилиб, ҳайдаб юборганини гапириб берди. Бечора Ҳаёт опа ҳеч кими йўқ бўлгани учун бир кун кўчада юпун кийимда қолиб, шамоллаб қолганини гапирди. Кейин ўрнидан туриб, ёстиғи тагига яшириб қўйган суратни олиб, менга узатди.

Қалин қошлари туташиб кетган, катта-катта кўзлари ёниб, лаби устидаги мўйловлари ўзига жуда ярашиб турган чиройли йигит кулиб турарди. Ҳаёт опага қарадим.

— Ҳа, бу ўша.

— Ишонгим келмайди, — дейман суратга тикилиб.

— Мен иккинчи хотини эдим, — Ҳаёт опа яна йиғлаб юборди.

Ҳаёт опа йиғлар, мен эса карахт эдим. Қўлимдаги сурат бармоқларимни куйдирди. Ундаги чиройли йигит кўзимга хунук кўриниб кетди...

Столим устидаги таклифномага қарайману, Ҳаёт опанинг маъюс термулишлари яна кўз ўнгимда намоён бўлади.

— Қизиқ, бошқасини севиб қолганмиш, — дейман ўз-ўзимга, — бунақа йигитлар севиш ва севилишни тушунармиди, Раъно! Тақдирнинг нега шунчалар кўзи кўр, қулоғи кар.

Ана, ёмғир ҳам тина бошлади. Мен эса деразани очиб, тўйиб-тўйиб нафас оламан. Қўшни хонадаги магнитофондан алданиш, айрилиш ҳақидаги қўшиқ янграйди. Хонанда бу қўшиқни Ҳаёт опага атаб айтаётгандай:

«Қўй йиғлама, менинг
жон синглим,
Мен ҳам сендай бағри қон,
синглим,
Менга ҳам йўқ меҳрибон,
синглим,
Бевафо кўп экан дунёда,
Муҳаббат йўқ экан
дунёда!».

Қўшиқ тугади. Мен эса қўлимдаги таклифномани ушлаганча, келинлик либосидаги дугонамга ачинаман, холос. Бошқа чорам ҳам йўқ...

Дилдора ОРИПОВА.

УСТА НАБИНИНГ МИЛЛИОНЛАРИ

— Наби Раҳимов 80 ёшга кирибди!

Ҳозир шаҳримизнинг қайси бир гавжум ерига борманг, ўша ерда шу гап!

— Б-э, а,— дейди кўплар ишонқирамай, — саксонга кириш осон эканми? Ҳали қиличдек Наби акани нима қиласан қаритиб?!

Наби аканинг «қиличдеклиги» ҳам тўғри. Сипо кийиниб, соқол-сочини қиртишлаб покиза юрадиган бу юзи ёруғ инсонга ҳеч ким саксон ёш бермайди. Сўнгра кулиб, кулдириб яшаётган одам қаримайди.

Наби Раҳимовнинг Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театридаги хонасига кирганимизда мен бунинг яна бир карра гувоҳи бўлдим. Уста Наби эшикни шаҳд билан очди-да, менга такаллуф кўрсатди:

— Марҳамат қилинг!

Мўъжазгина хонага тўлароқ уч одам турса ҳам тўлиб қоладиганга ўхшайди. Наби ака буни сезди чоғи кулимсиради:

— Ука, кўнгил кенг бўлса бас. Саксон йиллик қувончу ташвиш юрагимизга сиғиб кетган. Сиз юракка қарайверинг.

Хонада икки-уч сурат бор эди. Уларга тикилиб қолганимни кўриб, актёр изоҳ берди:

— Мен улардан ҳамиша миннатдорман. Уларнинг руҳи покига ҳамиша таъзимдаман. Улар менинг Наби Раҳимов бўлишимда тамал тошини қўйган устозларим бўлишади. Маннон Уйғур, Етим Бобожоновлар Ҳамза театрининг бешигини тебратган фидойилардан саналишади.

— Нега уларнинг ёнида Наби Раҳимов йўқ? — деб сўрадим диван тепасида деворга суяниб турган суратга ишора қилиб.

— Икки марта саксонга кирсам ҳам улар билан ёнма-ён туришга ҳаққим борми? — деди ўйчан санъаткор, — йўқ ҳаққим йўқ. Мен ҳамиша уларга шогирдман.

Дафтарни очиб, қўлимга ручка олиб ёзишга шайланувдим Наби ака огоҳлантирди:

— Эсингизда бўлсин-а, ручка меники!

— Меникига ўхшар экан! — дедим.

«Саксон ёшли шогирд» кулди-да хаёлга чўмди.

⊙

— Наби ака, саксон ёшга кирган шу дақиқаларда нималарни ўйлаяпсиз?

— Наби чол нимани ҳам ўйларди! Аввало шу ерга етиб келганимга шукр қилаяпман. Агар Шукур Бурхон, Олим Хўжаев, Обид Жалилов, Карим Зокировлар ҳаёт бўлишганида саксонга киришар эди. Улар учун ҳам яшаётгандек, меҳнат қилаётгандек эдим. Бугун ҳам: «Азизларим, сизларнинг ҳам саксон ёшларингиз муборак бўлсин» дегим келяпти.

Умрим яхшилар, улуғлар билан бирга ўтди. Аброр Ҳидоятов билан ёнма-ён роль ўйнаганим мен учун бир мукофот. Миршоҳид Мироқилов, Ҳожи Сиддиқ Исломовлардан ўрганганларимнинг ўзи бир мукофот. Уларнинг руҳлари мени қўллаган, қўллаётган бўлса ажаб эмас. Бунинг ўзи ҳам бир мукофот.

— Халқнинг меҳру муҳаббати-чи? У энг олий мукофот эмасми?

— Албатта! Энг олий мукофот — шу аслида. Лекин меҳнат билан эришиладиған мукофот. Назаримда қилган меҳнатларим эвазига лойиқ мукофотга эришгандекман.

Ёшинг саксонга етгандан кейин жуда ажойиб бўлади экан! Ёшларга насиҳат қиласану, кўпинча саҳнада бунинг аксини ўйнайсан. Шунда биронта навқирон актёр «Ҳормасинлар, Наби ака!» деб юборса борми?

— Чамамда сиз «Жонимни ол, жонгинам» томошасини назарда тутмаётибсизми?

— Э, топдингиз! Ўзиям кейинги йилларда бунақанги яхши комедияда ўйнамовдим! Оқшомхонларга айтиб қўйсангиз, келиб кўришсин...

— Саксон ёшнинг неча йилини саҳнада яшадингиз?

— Ўзим анчайин чоллашиб қолган бўлсам ҳам, ҳали ёш актёрман. Асосан 1945 йилдан буёғини ҳисоблаб кўринг. Қирқ олти йилми? Ҳа, шу бир йигит умрини яшабман-да саҳнада!

— Нега бунақа? Ўзингиз икки йигитнинг...

— Ҳа-а, икки йигит умрини яшадингизку демоқчисизда! Энди ҳар нарсанинг мавриди бўлар экан-да. Қандоқ кунларни кўрмадим! Ўттиз учинчи йилнинг қаҳатчилигини кўрдим. 1941 йилда кўнгилли бўлиб фронтга кетдим. 1943 йилда қайтиб келдим. Эҳ, келиб-келиб шу бугун қаттиқ кунларни эсламайлик!

— Ҳозир ҳам осон бўлаётгани йўқ-ку!

— Энди тарихни айлантириб юборолмаймизку! Бир ёмон куннинг бир яхшиси ҳам бўладику ахир! Ана ўша яхши кунлар умиди бизни ҳар қандай оғирликларни ҳам енгишга ўргатса ажаб эмас.

— Сиз ҳам кинода, ҳам театрда бирдек маҳорат билан ўйнайсиз! Ҳозир ҳам кинога таклиф этишса қатнашармидингиз, Наби ака?

— Нега энди таклиф қилишса?! Ҳозир ҳам ўйнаяпман.

— Йўғ-е?!

— Бор-е! Ўзимнинг шогирдим бор Исамат Эргашев деган. Биласиз уни, «Темир хотин», «Темир эркак» фильмларини суратга олган режиссёр. Яхши режиссёр, барака топгур. Ҳозир «Ўғри ҳам одам» фильми устида ишлаяпти. Мен унда ўғрилар бошлиғини ўйнайман!

— Ўғрилар бошлиғи? Сал шу... «ёшлик» қилмасмикансиз? Кейин бу касб сизга бегонароқ...

— «Ёшлик» қилишимга келсак, энди бошлиқлар ўзи эсли-ҳушли, оқ-қорани таниган одамлардан бўлади. Кейин экранда бўлгандан кейин, ўрганамиз. Лекин ҳаётда, тўғри айтдингиз, бегона. Бир менга эмас ҳаммага бегона бўлсин! Бу ролим ҳам кинода ижро этган юзта ролимнинг биттаси бўлади-да!

— Наби ака, агар ҳозир шундай бир қудратга эга бўлсаму, сизни йигирманчи-ўттизинчи йилларга, ёшлик йилларингизга қайтарсам... Сиз яна шу актёрлик касбини танлармидингиз?

— Биласизми, мен СССР халқ артисти деган юксак унвонга сазовор бўлганимда меҳмонда эдим-да! Раҳматли Турғун Пўлат айтган менга бу хушхабарни. «Энди уйга бормасам бўлмайди», — деб ўйладим-да ярим кечада меҳмондорчиликни ташлаб, йўлга чиқдик. Аксига олиб, ҳеч бир шофер машинасини тўхтатмайди-да. Охири биттаси пинагини бузмай ўтиб кетаётган эди, орқасидан бақирдим:

— Ҳей, қанақа боласан ўзи! Биласанми кимни кўчага ташлаб кетяпсан? СССР халқ артисти Наби Раҳимовни-я! Ҳайтовур тўхтади. Машинадан тушиб омонлашди.

— Наби Раҳимовлигингизни пешонангизга ёзиб қўйибдими, ака, — деди.

Пешона қизиқ бўлади. Тақдирдан қочиб қутилиб бўлмайди. Бўлмаса Мамараҳим мисгарнинг ўғли артист бўлади, деб биров бошпуртимга ёзиб қўйибдими? Агар пешонада бўлса, икки марта ёшлигимга қайтарганингизда ҳам артист Наби Раҳимовнинг йўлини танлайвераман!

Лекин айтиб қўяй, саксон йилда мен яхши кунларни ҳам, қайғули кунларни ҳам кўрдим! Саксон йилда озмунча юлдузли онларга гувоҳ бўлмадим. Мен уларнинг ҳаммасини бир юмалаб, умр дафтаримдан ўчириб ташлолмайман! Шунинг учун менга инъом этмоқчи бўлган ёшлигингиз ўзингизга сийлов!

— Раҳмат! Кўнглингизга келмасин, яна бир савол: ҳаётда амал қилиб яшайдиган шиорингиз борми?

— «Хасисдан хайру эҳсон сўрагандан кўра, гадонинг дуосини олиб беминнат яшаган афзал!»

— Саксон ёшга кирган табаррук муйсафид сифатида «Оқшом» ўқувчиларига тилакларингиз, Наби ака!..

— Мен тағи қўқонликман, биласиз. 13 ноябрда Қўқонда, 14 ноябрда Наманганда қутлуғ ёшимга атаб кечалар бўлиб ўтди. Шунда бир одам: «Уста Наби ҳали театрда ўйнайсиз, ҳали «Табассум»да овозингиз чиқади, ҳали кинода борсиз, миллионер бўлиб кетгандирсиз-а?» деб сўради. Ҳа, дедим. «Менинг миллионларим беҳисоб» дедим. «Ўшаларнинг бир қисми шу ерда, бу сизлар, азизларим», дедим. «Дунёга келиб, артист бўлиб, миллион-миллион халқимга хизмат қилиб, унинг бир қатим муҳаббатидан ортиқ дуруструқ нарса йиққаним йўқ», дедим.

«Тошкент оқшоми» ҳам кўпларнинг муҳаббатига сазовор рўзнома, шу муҳаббат рўзномани ҳам, унинг ижодий жамоасини ҳам ҳамиша қўлласин!

Суҳбатни Темур УБАЙДУЛЛО ёзиб олди.

Бу—қизиқ

МИХ УСТИДА УЧ ЮЗ СОАТ

МАЙДАЛАНГАН шишалар устида юрган ёки ухлаган одамларни биламиз. Понтипридда яшайдиган 48 ёшли Рив Кин Оуэн танасига ҳеч қандай мих кирмаслигини исботлади. У учи юқорига қаратилган михлар устида 300 соат ётган. Рив ўзининг бу рекордини 1989 йили 3—14 май кунлари намойиш этди.

СОЧНИНГ ТУКИ ЕТМАЙДИ

АСЛ зотли молларнинг кимошди савдоси катта қийматга баҳоланиши маълум. 1974 йили 9 сентябрда Калифорниянинг Бирмингем шаҳри фуқароси Д. Басало Жо лақабли буқани 2500000 долларга сотди. Қийматига одам сочининг тола миқдори етмас бу буқани Канаданинг «Бифало Кэтл» компанияси сотиб олган.

1985 йили Вермонтдаги кимошди савдосида голштин зотли сигир 1300000 долларга баҳоланганига нима дейсиз?!

Жанубий Австралияда 1981 йилнинг сентябрида ўтказилган худди шундай савдода меринос зотли қўйни Аделанд компанияси 79000 австрия долларига (ёки 49000 фунт стерлинг) сотиб олган.

ҚАРИБ ҚУЮЛМАГАНЛАР

1984 ЙИЛНИНГ 2 февралида Милукиде (Германия) яшайдиган 91 ёшдаги Идой Штерн эри билан қонуний ажралишган. Ўша вақтда эри Симоннинг ёши 97 да эди.

101 ёшдаги инглиз Харри Бидвелл (Брайтон шаҳри) 1980 йили ноябрда ёш хотини билан ажрашган.

ПАНЖАЛАРИ ИШЛАМАЙ ҚОЛГУНЧА

ТОМ Лакстон деган кимса (Олдбер шаҳри) панжалари ишламай қолгунча аккордеон чалган. У узлуксиз 84 соат чалиб ўзига хос рекорд намойиш этган.

Меримендаги ўрта мактабнинг сафида ўн аъзоси бўлган оркестри тўхтамасдан 100 соату 2 минут концерт берган.

ҒАРОЙИБ МУСОБАҚАЛАР

ЛЭНСИНГ (АҚШ) шаҳрида 1987 йили 21 февралда тез ғишт теришдан мамлакат биринчилиги ўтказилган.

Ўз ишининг усталари қатнашган бу ғаройиб мусобақада Иллинойс штати фуқароси Роберт Болл ғолиб деб топилган. У 60 минутда 914 ғишт териб улгурган.

Оғирлиги 2,268 килограммли ғиштларни узоққа улоқтириш бўйича ўтказилган мусобақада Жкефор Кейсга ҳеч ким бас келолмаган. У ғиштни 44,34 метр узоқликка улоқтирган.

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ тайёрлаган.

Кекса юрак мавжлари

ИШҚ ВАСФИДА

Бир санам парвоси йўқ,
Қалбга ишқ ўқин отиб,
Бул ўқнинг азобига,
Қайга борсам оҳ этиб.
Кимдир ул, қайданлигин
бормикан билган одам.
Кўзни юмсам намоён,
Тушда доим сўз қотиб,
Кўп ажиб афсона бор,
бул муҳаббат қасрида.

Ё етай висолига
ё ўтай дардим битиб.
Воҳ ажаб рафтори бор,
Чин гўзаллар расми бул:
Ул мени шайдо қилган,
шод эмиш қаҳ-қаҳ отиб.
Водариғ, не ҳол сабаб,
бандиман анга тамом,
Лабларим шундоқ қолмас
Ишқ болидан бир тотиб.
Эй Темур ишқ аҳлига,
Мажнунлик Қайсдин мерос
Ул санам шоҳинг эрур
сен девонига котиб.

Темур КАРИМОВ.

БИРИНЧИЛАР

Энг, энг, энг...

● Туркистон ўлкасига кино биринчи марта 1897 йилда кириб келди.

● Биринчи доимий кинотеатр Тошкентда 1908 йил, дастлабки киноидора эса Ўрта Осиёда 1909 йилда ташкил этилди.

● Республикамизда илк бор кино санъатига асос солган кишилардан бири Худойберди Девоновдир. У ёшлигида Москва ва Петерлургда бўлиб, кинематографиянинг айрим сирларини ўрганиб қайтади. Шундан сўнг ўз она юрти Хоразмда «Пате» киноаппарати билан қишлоқларнинг ўша йиллардаги манзарасиниленталарга муҳрлайди.

● 1924 йилда ташкил этилган «Туркгоскино» билан «Бухкино» ўзбек киносини йўргаклашда катта аҳамият касб этди.

● «Ўзбекдавкино»да 1925 йилда «Пахтаорол» номли биринчи овозсиз бадиий фильм дунёга келди. Мазкур кинолента сценарийсининг муаллифи ҳам, режиссёр ва оператори ҳам Н. Шчербаков эди.

● Ўзбек фильмларига илк бор мусиқа ёзишда ўзбек куй ва қўшиқларидан фойдаланилган «Ровот қашқирлари» (1927), «Тоҳир ва Зуҳра» мусиқали фильмлари шу тарзда дунёга келган.

● Я. Протазанов томонидан халқ ҳаёти материаллари асосида яратилган «Насриддин Бухорода» (1943) фильми биринчи ўзбек кинокомедиясидир.

Шавкат САЪДИЕВ тайёрлади.

Миш-мишлар ва ҳақиқат

БАХТСИЗ ТАСОДИФ

⊙ ҲУРМАТЛИ муҳарририят! Ёшлар учун севимли бўлган «Болалар» эстрада гуруҳининг қатнашчиси Тоҳир Содиқов автомобиль ҳалокатига учраган эмиш. Бизнинг бунга сира ишонгимиз келмаяпти. Шу гап тўғрими?

ЮСУПОВ ва МИРЗАЕВлар оиласи.
Фарғона вилояти, Ёзёвон райони, Лутфий кўчасидаги 30-уйда истиқомат қилувчилар.

УШБУ хат муносабати билан биз «Болалар» эстрада гуруҳининг раҳбари Шароф Даминовга мурожаат қилиб унинг қуйидаги сўзларини ёзиб олдик:

— Аввало шуни айтмоқчиманки, мухлисларимизнинг бизга бўлган жонкуяр муносабатлари кўнглимни тоғдай кўтарди. Гуруҳдошимиз Тоҳир Содиқовга келсак, дарҳақиқат, шундай бахтсиз тасодиф шу йилнинг 10 ноябрь куни содир бўлди. Унинг аҳволини кўриб аввалига биз жуда қўрқиб кетдик. Аммо мана бугун мухлисларимизга шуни айтаманки, Тоҳирнинг аҳволи бирмунча яхши. Яқин кунларда уни саҳналарда кўришингизга ишончим комил.

Шу кунларда гуруҳимиз ҳақида ихлосмандларимиз орасида турли миш-мишлар кезиб юрибди. Эмишки «Болалар» эстрада гуруҳи тарқалиб кетибди, баъзи қатнашчиларни ҳарбий хизматга чақириб қолишибди. Фурсатдан фойдаланиб ана шу гап-сўзларга жавоб тариқасида шуларни айтмоқчиманки, ҳозирги пайтда гуруҳимиз Тоҳир ва Ҳусан Содиқовлар, Баҳодир Пўлатов, Рустам Зоҳидов ҳамда Тоир Одиловлардан иборат тўла таркибда. Фақат энди Руслан Шарипов ўрнига мен раҳбарлик қиляпман. Насиб этса яқин кунларда гуруҳимиз «Шоу-фирма Болалар» «ЛТД» деб юритила бошлайди.

Бунинг маъноси шуки, биз энди янги эстрада гуруҳлари тузиш билан шуғулланамиз, яъни фирмамиз эстрада дасталари тайёрлайдиган базага айланади.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

Қизалоғим, ҳаётнинг асли,
Кулгулари бисёрдир билсанг.
Юрагингдан кулгин ҳар фасл,
Самимий кул, агарда кулсанг.
Шунда кулгу фазилат булур,
Таслим бўлар ҳар нафза сукут.
Шунда кулгинг ойдайин тўлур,
Чеҳрангга ҳам ёқар ажиб ўт.

Равиль Альбеков сурати.

Митти масаллар

ОҚ СОЧ ВА ҚОРА СОЧ

— НЕГА сен бунақасан, а? — деб қолди Қора соч Оқ сочни менсимасдан.

— Мен ҳам эдим сенингдек, сен ҳам бўласан менингдек, — деб жавоб қилди Оқ соч.

ИШҚ БОШҚА, ҲАВАС БОШҚА

Нега ўзингни ўтга урасан? — деди Пашша Парвонага. — Мендақа ширага урсанг-чи...

Парвона эса ҳамон ўзини ўтга урарди.

КЎЗ БИЛАН ҚОШ

КЎЗ чарақлаб нур сочар, Қош эса унинг тепасида парвона эди.

— Чарақла, чарақлайвер, қуралай кўзим, тепангда ўзим посбонман, — дерди Қош меҳрдан ял-ял товланиб. Қош билан Кўздек апоқ-чапоқ ҳаётга нима етсин!

ЭЪТИҚОД

— ТАҚДИР экан, жуда баланд чўққилардан қуладим, тошларга тегиб парча-парча бўлдим, лекин барибир ўз йўлимдан қайтмадим, яна шу йўлдан бораверaman, — дерди Шаршара мағрурлик билан.

УМР

— ДУНЁГА келдим, ўсдим, яшнадим, мева кўрдим, мана энди вақти-соатим етиб бағрингга бораяпман. Она Ер! — деб нидо қилди дарахтдан узилиб, чирпирак бўлиб тушаётган Япроқ.

Она Ер уни оҳиста қабул қилди. Япроқ унинг бағрида — юмшоқ тупроқда эркаланиб абадий уйқуга кетди.

ЎТМИШ ВА КЕЛАЖАК

— ЎҒЛИМ Бугунжон, Келажагинг билан қўша-қари, бахтли бўл, мени ҳам гоҳ-гоҳ эслаб тур, — деб оқ фотиҳа берарди Ўтмиш.

Бугун эса фақат Келажакни ўйларди.

МУЗ ТОҒИ

— МЕН ТОҒМАН, — деди денгизда сузиб юрган Муз тоғи.

— Шунақами? — деб кулиб қўйди Офтоб.

Муз тоғи «чак-чак» терлашга тушди.

БОЛИШ

— БУНЧАЛИК ҳурмат-иззатга қандай эришдинг, Болиш? Қачон қарасак тахмоннинг тўридасан, а? — деб сўрашди Болишдан.

— Азиз бошни авайлайман-да, — деб жавоб қилди у.

ШЕР БИЛАН ТУЛКИ

— ОЛАМПАНОҲ, — деди Тулки Шерга. — Мен сизни бир жойга олиб бораман, роса товуққа тўямиз...

— Тулки бошлаган йўлдан фақат Тулки юради, Шер юрмайди, — деди Шер.

ДОВОН

— МАНА, мендан эсон-омон ўтиб олдингиз, ҳорманг энди! — дерди Довон. — Аммо энди йўлнинг энг қийини — тушиш бошланади, эҳтиёт бўлинг, тойиб кетманг!

Мухтор ХУДОЙҚУЛОВ.

Энг ёмони—лоқайдлик

ҒУРРАГИМИЗ НЕГА БОЛАЛАЯПТИ?

БУГУНГИ кунда қонунбузарлик ҳоллари кўпайиб бораётгани сир эмас. Шаҳримизда ҳам кишини ҳайратга солувчи воқеалар учраб турибди.

Нафақат шаҳримизда, балки республикада кўпчилик яхши биладиган «Олой» бозори атрофида содир этилаётган қонунбузарликлар тўғрисида тўхталиб ўтмоқчимиз. Шаҳримиз катта, гўзал. шунингдек дўстлик шаҳри ҳисобланади. Келиб кетувчиларнинг, меҳмонларнинг кети узилмайди. Уларнинг асосий қисми аввало бозорни томоша қилишга ҳаракат қилади. Сиртдан қарасангиз бу ерга келувчиларнинг барчаси ҳам яхши ниятли, бирор нарса харид қилмоқчи бўлган кишиларга ўхшайди. Аслида эса бундай эмас.

«Олой» бозори ҳудудида жойлашган участка вакили хонасидан одам узилмайди. Албатта уларнинг ҳаммаси ҳам бирор зарурат юзасидан бу ерга киришади. Биров машинасининг қўйган жойида йўқлигини айтса, бошқаси ҳамёнини ўғирлатиб қўйгани, ўғрини топишда ёрдам беришни илтимос қилади.

Воқеа тафсилоти қисқа ва аниқ сўраб олингач тезлик билан район ички ишлар бўлимига хабар берилади. Тезкор гуруҳ ва шаҳар Давлат автомобиль назорати оёққа туради. Жиноятчи қўлга олинса яхши, агар яширинишга улгурсачи. Бу томони энди муаммо. Аслида ўша машина ўғирлаб кетилмаслиги мумкинмиди? Жабрланувчиларнинг кўпидан тушунтириш хати олинганда ва нима учун машинани пуллик тўхташ жойига қўймадингиз деб сўралганда уларнинг деярли ҳаммаси бир хил жавоб қайтаради: «Машинамни кўчада қолдирган эдим. Ўғирланишини билмовдим». Тамом.

Энди ўз-ўзидан савол туғилади: хўш, қонунбузарликнинг, жиноятчиликнинг ўсишига шарт-шароит яратиб бераётганлар кимлар? Албатта, одамларнинг ўзи, уларнинг лоқайдлиги. Бир нарсани билиб билмаганга, кўриб кўрмаганга олишдир. Ахир неча йиллар давомида йиғиб, кам еб, кам кийиб, пешона тери эвазига сотиб олган машинани тўғри келган жойга ташлаб кетмасликнинг наҳотки иложи бўлмаса. Қолаверса, шахсий машиналарни қўриқлаш учун товушли мосламалар ўрнатиб бераётган ширкатлар хизматидан фойдаланиш мумкин-ку.

Шуниси эътиборлики, кўпгина жабрланувчиларнинг юқорида айтиб ўтган гаплари, яъни «Бундай бўлишини билмовдим» дейиши жуда ўринсиз жавоб деб ўйлаймиз. Чунки, оммавий ахборот воситалари орқали, шунингдек ҳуқуқ-тартибот органлари ходимлари билан учрашувларда жиноятчилик ва унинг олдини олиш, ҳимояланиш тўғрисида жуда кўп мунозарали фикрлар билдирилмоқда. Албатта, буларнинг ҳаммасидан тўғри хулоса чиқара билиш керак.

Бугунги кунда жиноятчиликнинг олдини олиш, жамоа тартибини сақлаш фақатгина милиция ходимларининг вазифаси бўлиб қолмаслиги керак. Бунга жамиятнинг ҳар бир тушунган аъзоси, ўзини ва инсонийлик ҳуқуқини ҳурмат қиладиган ҳар бир киши ўз ҳиссасини қўшмоғи лозим. Жамоатчилик, оилалар ва ўқув муассасаларида ҳуқуқбузарликка қарши тадбирлар милиция билан биргаликда олиб борилса мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Халқимизда ажойиб ҳикматли сўз бор: куч бирликда. Шундай экан, биз ҳам жиноятчиликка қарши биргаликда курашайлик. Менга нима дея ўзимизни четга олиб, лоқайдликнинг қули бўлиб қолмаслигимиз зарур. Ана шунда жиноят ғурракдек болалаб кетмайди. Милиция ходимлари эса ўз вазифаларини адо этаверадилар.

Турсун РАСУЛОВ,
Киров район ички ишлар бўлими катта участка вакили, милиция капитани.

Ҳайвонот оламида

ИПАКСИМОН МАЙМУНЧА

1904 ЙИЛДА Бразилиянинг Белен шаҳридаги табиатшунослик фанлари музейига Амазонка дарёсининг юқори қисмидаги ўрмонлардан кичкина маймунча келтирилди. У шерқиёфа тамаринга ўхшар, лекин жуни қора ва ипаксимон маймун эди. Бу маймунча фанга ҳозирча номаълум тур бўлиб чиқди — музейнинг директори, Жанубий Американинг ҳайвонот дунёсини ўрганувчи машҳур тадқиқотчи, швейцариялик зоолог Е. Гельди буни дарҳол тушунди.

Музейдаги маймунча узоқ яшамади. Унинг қайси тур ва оилага мансублигини тезроқ аниқлаш учун маймун териси Лондондаги Британия музейиға юборилди. Музейдаги мутахассислар маймунчанинг териси ва тирноқларига қараб (унинг бош суяги юборилмаган эди), бу — тамариннинг янги тури, деган хулосага келди ва уни тадқиқотчи олим шарафига Гельди номи билан атади.

Етти йилдан кейин, сўнгра яна уч йил ўтгач, Белендаги музейга шундай маймунлардан иккитаси келтирилди. Улар ҳам тезда нобуд бўлди. Бразилиялик зоолог Миранда Рибейро маймуннинг бош суягини синчиклаб текширди, кутилмаган натижа олинди: териси ва тирноқларига қараганда у чиндан ҳам тирноқли (ўйноқи) маймунлар оиласига мансуб бўлиб чиқди. Лекин Миранда Рибейро уларнинг бош суяги ва тишларини текшириб, конуцинсимонлар оиласига мансуб маймунларга хос хусусиятлар бу иккала маймунда ҳам борлигини аниқлади. Шундай қилиб, сирли «Тамарин»лар — тирноқли маймунлар оиласи билан конуцинсимон маймунлар оиласини боғловчи оралиқ тур экан. М. Рибейро «Тамарин»ни мутлақо янги тур ҳисоблаб, Гельди Каллимикоси деб атади, бунинг тахминий маъноси «чиройли жажжи маймунча» дегани. Унинг бошқача номи — «сакровчи тамари».

Систематика фани мутахассислари ўртасида бу «чиройли жажжи маймунча»ни қайси оилага — тирноқли маймунлар оиласигами ёки конуцинсимонлар оиласигами — киритиш кераклиги тўғрисидаги мунозаралар ҳали давом этмоқда. Ўзаро келишиб, каллимикослар учун махсус кенжа оила (ҳатто оила) таъсис этиш керак, деган қарорга келинди.

Каллимикоснинг катталиги олмадеккина келади. У Амазонка дарёсининг юқори қисмидаги ўрмонларда яшайди. Каллимикос тарқалган зона бир неча тарқоқ ноҳияни ўз ичига олади, холос. Унинг табиатдаги ҳаёт кечириш тарзи тўғрисида ҳеч нарса маълум эмас. Лондондаги ҳайвонот боғига бу жажжи маймунча дастлаб 1915 йилда келтирилди, лекин бир ҳафтадан ортиқ яшамади, нобуд бўлди.

Шундан кейин ўтган 30 йил мобайнида зоологлар бундай маймунчага бирон марта ҳам дуч келишмади. 1945 йилда Белейдаги ҳайвонот боғига яна каллимикос келтирилди. Шундан буён зоологлардан ҳеч ким бу маймунчаларни кўрган эмас: гўё уларнинг тухуми қуриб кетгандек. Лекин 50-йилларнинг ўрталарида Жанубий ва Шимолий Америкадаги ҳайвонот боғларида ҳам «Сакровчи тамарин»лардан бир нечаси пайдо бўлди. Бироқ, уларнинг деярли ҳаммаси бир неча ҳафта ёки бир неча кундаёқ ўлиб қолди; айримларигина бир неча йил яшади. Кёльндаги ҳайвонот боғида каллимикосларнинг 5,5 йил яшашига эришилди. (Бу катта ғалаба эди!) Баъзи ҳайвонот боғларида улар ҳатто болалади.

Шерқиёфа тамаринлардаги сингари, жажжи маймунчаларда ҳам болаларини ота тарбиялайди. Тўғри, у болаларини уч ҳафталик бўлганидан кейингина ўз қарамоғига олади. Болалар тўрт ойлик бўлгандан кейин она маймун улардан воз кечади, апельсин ёки банан еб ўтирганда ёнига боласи келиб қолса, заррача ҳам апельсин бермай уни ҳайдаб юборади. Ота маймун болалари тўғрисида ғамхўрлик қилиб, уларни яна бир неча ҳафта боқади ва ўз ҳимоясига олади.

Тилов ЕДГОРОВ,
Ўзбекистон Фанлар академияси зоология ва паразитология илмгоҳининг катта илмий номзоди.

Муҳаррир ўринбосари
С. Б. ЕҚУБОВ.

ТВ Ҳафталик кўрсатувлар ТВ

Душанба, 25

● ЎзТВ I

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Филиппок». Мультфильм.
18.20 Болалар учун концерт.
18.45 «Мушоҳада».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестрининг концерти.
20.20 «Севги соҳили». Киноконцерт.
21.00 «Ахборот».
21.25 «Шошилинч чақирув». Бадиий фильм («Мосфильм»).
23.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Ассалому алайкум» (такрор.).
19.30 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади...
19.45 «Чўл тимсоҳи». Телефильм.
20.00 «Лаҳза». Хабарлар.
20.10 «Шаҳар юмушлари».
20.30 «Зиёкор».
21.30 Москва. Информацион программа.
22.05 «Омадли жентльменлар». Бадиий фильм («Мосфильм»).
23.30 «Лаҳза». Хабарлар.

● МТ «Орбита IV»

7.00 «Тонг».
9.35 «КТВ-I» ва Франс интернациональ канали таништиради: «Фантомас». Тўрт серияли бадиий фильм. 1-серия (Франция).
11.15 «Мойдодир». Мультфильм.
11.35 «Менинг Осиём». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси (Бишкек).
11.55 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. «Овчи ва илон» (Нигерия).
12.00 Футбол шарҳи.
12.30 ТСН.

* * *

13.30 «Иқтисодий агентлик».
14.00 «Телемикст».
14.45 «Ён дафтар».
14.50 «Биржа учувчиси».
15.00 «Зоир: Конго Эльдорадоси». Телеочерк.
15.30 ТСН.
15.45 «Бу бўлган, бўлганди...». В. Козин.
16.05 «Кундузги поезд». Телевизион бадиий фильм («Союзтелефильм»).
17.40 Болалар соати (немис тили дарси билан).
18.40 ТСН (сурдо таржимаси билан).
18.55 Футбол шарҳи.
19.25 «Бозор қонунларига биноан».
19.55 «КТВ-I» ва Франс интернациональ канали таништиради. «Фантомас». Бадиий фильм. 2-серия.
21.30 Информацион программа.
22.05 «Биз кўрган кунлар». 1 ва 2-фильмлар.
22.35 «Муаллифлар ойнажаҳони».
00.20 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
00.40 «Йўқ, мен хиёнат қилмаганман...». Афанасий Фет тақдири ва ҳаёти.

● МТ «Дубль IV»

8.00 «Ишбилармон кишилар даври».
9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.
9.15 Мультфильмлар.
9.35 Италъян тили.
10.05 «Ҳайвонот оламида» (сурдо таржимаси билан).
10.50 Рус маданияти ҳақида суҳбатлар.
11.30 «Юттук драматургияси». Телефильм.
12.00 «Немислар Россияда». Фольклор кўрсатуви.
12.30 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
13.00 Криминал канал. «Мутлақо махфий».
13.55 «Игорь Тальков хотирасига».
14.55 «Бу йўл қаёққа олиб боришини билмасам...». Телефильм.

* * *

17.30 Муҳандислик касбига бағишлов.
18.00 «Шаболовкадаги учрашувлар».
18.45 «Ҳайвонот оламида» (сурдо таржимаси билан).
19.30 «Жаноби Ўртоқлар».
19.45 «Қирралар». Бадиий-публицистик кўрсатув.
20.25 Эълонлар.
20.30 Хабарлар.
20.50 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.05 «Бешинчи ғилдирак». Бадиий-публицистик кўрсатув.
22.50 Мусиқий кўрсатув.
23.25 Эълонлар.
23.30 Хабарлар.
23.50 Эртанги кун мунажжимлар башоратида.
23.55 «Дар» ойномаси таништиради.

Сешанба, 26

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «Отпускага чиқолмадик». Бадиий фильм (Одесса киностудияси).
9.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Тележарида».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Фимка». Мультфильм.
18.20 «Тилимиз муаммолари».
18.55 «Депутат билан учрашув».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Ҳуқуқ ҳаётимизда».
20.15 «Гулноранинг гулдастаси». Мусиқий видеофильм премьераси.
21.00 «Ахборот».
21.25 «Спортлото».
21.30 Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ўткир Ҳошимовнинг 50 йиллигига бағишланган адабий кеча.
23.10 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

10.30 «Тарих ва тақдир». Маҳмуд Беҳбудий.
11.15 «Кўҳитонг». Телефильм.
11.30 «Она-юрт тароналари». Фильм-концерт.

* * *

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Бу оқшомда» кўрсатуви саҳифаларида.
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 «Бизнинг боғ» (такрор.).
20.30 «Спринт» намойиш этади: ўйиннинг давоми.
21.30 Москва. Информацион программа.
22.05 «Кинонигоҳ».
24.00 «Пульс». Хабарлар.

● МТ «Орбита IV»

7.00 «Тонг».
9.35 «КТВ-I» ва Франс интернациональ канали таништиради: «Фантомас». Бадиий фильм. 2-серия.
11.10 Болалар соати (немис тили дарси билан).
12.10 «Кўҳна Эллада рақслари». Пятигорскдан кўрсатилади.
12.30 ТСН.
12.45 «Йўқ, мен хиёнат қилмаганман...». Афанасий Фет тақдири ва ҳаёти.
13.50 Камер куйларидан концерт.
14.20 «Телемикст».
15.05 «Иқтисодий агентлик».
15.35 ТСН.
15.50 «Н. Озеров ҳузурида меҳмонда».
16.20 «Ершовкада суд». Телевизион бадиий фильм. 1-серия (А. Довженко номли киностудия).
17.25 «Болалар мусиқий клуби».
18.10 «Чемпионлар билан биргаликда».
18.25 «Бузоқча». Мультфильм.
18.45 «Қизиқувчилар олами».
19.00 ТСН (сурдо таржимаси билан).
19.15 «Босқичлар».
19.55 «КТВ-I» ва Франс интернациональ канали таништиради: «Фантомас». Бадиий фильм. 3-серия.
21.30 Информацион программа.
22.05 «Биз кўрган кунлар». 3 ва 4-фильмлар.
22.35 Телевизион танишув. Урмас Отт академик Г. А. Арбатов билан суҳбатлашади.
23.45 «Икс» программаси.
00.45 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.

● МТ «Дубль IV»

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.
9.15 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
9.45 Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
10.15 «Тўс-тўполон». Мультфильм.
10.30 Муҳандислик касбига бағишлов.
11.00 «Туманда янграган торлар». Н. В. Гоголнинг «Телбанинг ёзувлари» повести мотивлари асосида телеспектакль. 1-қисм.
12.00 «Бешинчи ғилдирак». Бадиий-публицистик кўрсатув.
13.45 Мариэтта Чудакова «Правда» ва Ямское поле кўчалари бурчаги» кўрсатувида.
14.00 Ритмик гимнастика.
14.30 Каунас Давлат хори куйлайди.

* * *

17.45 «Саёҳатчилар клуби» (сурдо таржимаси билан).
18.45 «Узоқ Шарқ». Телекўрсатув.
19.30 «Менга сўз беринг!».
19.40 «Осетиянинг навқирон мусаввирлари».
19.55 «Қизиллар ва оқлар».
20.25 Эълонлар.
20.30 Хабарлар.
20.50 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.05 «Сўнгги имконият...». Ҳужжатли фильм.
22.05 «Джаз-тайм». Илова.
23.05 «Ишчан Россия».
23.25 Эълонлар.
23.30 Хабарлар.
23.50 Эртанги кун мунажжимлар башоратида.
23.55 Параллеллар. «Кўнгил очар ўйинлар». 1-қисм.

Чоршанба, 27

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «Огарёв кўчаси, 6-уй». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
10.00 «Ёшлик» студияси саволларингизга жавоб беради.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Қора товуқ». Мультфильм.
18.30 «Мактабгача тарбия» ойномаси — меҳмонимиз.
19.10 «Санъат олами». Наққош Мадаминхон Ҳусаинов.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Илк қадамлар».
20.20 Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Мавлуда Бойматова куйлайди.
21.00 «Ахборот».
21.25 «Олтин бешик». Бухоро вилоятидан кўрсатув.
23.10 «Ажойиб хаёлпараст». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).
00.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 Мультфильмлар тўплами.
19.20 Спринт. «Шквирин —ўзи ва футбол ҳақида».
20.00 Гитара оҳанглари.
20.30 «Бурч».
21.30 Москва. Информацион программа.
22.05 «02» тўлқинида».
22.20 «Мираж».

● МТ «Орбита IV»

7.00 «Тонг».
9.30 «КТВ-I» ва Франс интернациональ канали таништиради: «Фантомас». Бадиий фильм. 3-серия.
11.00 «Жираф-шериф». Мультфильм.
11.10 «Чемпионлар билан биргаликда».
11.25 «Болалар мусиқий клуби».
12.10 РСФСР Давлат духовой оркестри чалади.
12.30 ТСН.
12.45 «Икс» программаси.
13.45 ИИВ маълумотларига кўра...
14.00 «Сантуранинг ёрқин оҳанглари». Масуд Мисагиан чалади.
14.20 Биржа янгиликлари.
14.35 «Савдо растаси».
14.50 «Агар сиз...».
15.35 ТСН.
15.50 «Ён дафтар».
15.55 «Шерик».
16.25 «Ершовкада суд». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
17.30 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
18.30 «Планета».
19.00 ТСН (сурдо таржимаси билан).
19.15 ИИВ маълумотларига кўра...
19.30 «Катта» фаннинг келажаги ҳақида.
19.55 «КТВ-I» ва Франс интернациональ канали таништиради: «Фантомас». Бадиий фильм. 4-серия.
21.30 Информацион программа.
22.05 «Николай Зиновьев дўстларини қабул қилади».
23.30 Спорт кўрсатувлари. Танаффус пайтида (00.15) — ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
01.25 «Биз кўрган кунлар». 5-фильм.
01.50 «Мусиқий башорат». 5-тур.
02.10 «Бир боқишда муҳаббат». Биринчи кун.

● МТ «Дубль IV»

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.
9.20 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
9.50 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
10.20 «Рус овунчоқлари». Мультфильм.
10.35 «Жаҳон бозорининг калити».
11.05 «Туманда янграган торлар». Телеспектакль. 2-қисм.
12.00 «Биз ҳаммамиз бир оламданмиз». «Орестея» халқаро театр лойиҳаси.
13.30 «К-2» таништиради.
14.25 «Воқеа содир бўлган жой — Лёшка ўтлоғи». Телефильм.
15.05 В. Пикайзен концерти (скрипка).

* * *

17.30 В. Готовцева куйлайди.
17.50 «Олий мартабаларда тасдиқланган». Москванинг рамзи.
18.15 «Биз яшаётган олам». Режиссёр В. Гладишев фильмлари. «Бўшлиқ».
19.15 Россиянинг парламент хабарномаси.
19.30 «Фортуна» телеканали гала-томошаларга таклиф этади. Танаффус пайтида — Эълонлар. Хабарлар. Махсус тижорат хабарномаси.
23.25 Эълонлар.
23.30 Хабарлар.
23.50 Эртанги кун мунажжимлар башоратида.
23.55 Санкт-Петербург балети. 2-қисм.

Пайшанба, 28

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «Янгроқ қўшиқлар». Бадиий фильм («Қозоқфильм»).
10.00 «Старочеркасга — байрамга». Телефильм.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Таъсир кучи», «Мушукча ва канарейка». Мультфильмлар.
18.25 «Саноатимиз муаммолари».
18.55 «Алифбо сабоқлари». II босқич.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 «Бўстонлиқнинг олтин кузи». Манзарали фильм.
20.05 «Ки сен ҳам ҳур туғулғонсен». Эрк Демократик партияси.
20.45 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади...
21.00 «Ахборот».
21.25 «Мерос». Акмалхон ва Бобохон Сўфихоновлар.
22.45 «Мимино». Бадиий фильм («Мосфильм»).
00.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Кадрда ва кадр ортидан».
19.30 «Бу оқшомда».
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 «Бу оқшомда» кўрсатувининг давоми.
21.30 Москва. Информацион программа.
22.05 «Кинонигоҳ».
24.00 «Пульс». Хабарлар.

● МТ «Орбита IV»

7.00 «Тонг».
9.30 «КТВ-I» ва Франс интернациональ канали таништиради. «Фантомас». Бадиий фильм. 4-серия.
11.00 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
12.00 «Жовҳар» вокал гуруҳи ижро этади (Грозний шаҳри).
12.15 Кино бозори.
12.30 ТСН.
12.45 Спорт кўрсатувлари.
14.25 «Торонтодаги мўъжиза». Ҳужжатли фильм.
14.45 «Телемикст».
15.30 «Ён дафтар».
15.35 ТСН.
15.50 «Бўғирсоқ ҳақида эртак». Мультфильм.
16.00 «Ҳозир ва ўша пайтларда».
16.30 «Сиз билан ёнма-ён». («Машинистка»). Телевизион бадиий фильм («Беларусьфильм»).
17.40 «Қизиқувчилар олами».
17.55 Саратовда бўлиб ўтган XIV Бутуниттифоқ телефильмлари фестивалининг совриндор фильмлари. «Кузьма Поклонов тақдири» («Новосибирсктелефильм»).
19.00 ТСН (сурдо таржимаси билан).
19.15 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
20.00 «Демократия». Рига ёшлар театри фильм-спектаклининг премьераси.
21.30 Информацион программа.
22.05 «Биз кўрган кунлар». 6 ва 7-фильмлар.
22.50 Эфирда мусиқа. 1 ва 2-қисмлар. Танаффус пайтида (23.50) — ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
01.10 ТВ TV ҳақида.
02.00 «Бир боқишда муҳаббат». Иккинчи кун.

● МТ «Дубль IV»

9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.
9.20 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
9.50 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
10.20 «Здоровье» (сурдо таржимаси билан).
10.50 «Ажойиб кун». Мультфильм.
11.03 «М. В. Ломоносов — адабиётчи».
12.00 «Чистие прудидаги уй». Р. Биков маркази. «Қўриқчи». Бадиий фильм.
14.10 «Ёдимдадир ажиб дам ҳали...». Фильм-концерт.
15.00 «Хотира овози». СССР халқ артисти А. Папанов ҳақида телефильм.
15.55 Ритмик гимнастика.

* * *

17.30 Билимдонлар учун машқ.
18.00 «Здоровье» (сурдо таржимаси билан).
18.30 «Шолом», «Алия» яҳудий куйлари ансамбли билан учрашув.
19.00 «Жаҳон бозорининг калити».
19.30 Криминал хабарлар.
19.45 «Қирралар». Бадиий-публицистик кўрсатув.
20.25 Эълонлар.
20.30 Хабарлар.
20.50 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.05 «Бешинчи ғилдирак». Бадиий-публицистик кўрсатув.
22.50 РСФСР Олий Кенгашининг сессиясида.
23.15 Ҳужжатли фильм.
23.25 Эълонлар.
23.30 Хабарлар.
23.50 Эртанги кун мунажжимлар башоратида.
23.55 «Ўлим билан танго». Фильм-кабаре.

Жума, 29

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Соғлом бўлай десангиз».
8.35 «Қувноқ эскадрон». Бадиий фильм («Мосфильм»).
9.45 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Нишона».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Буғу». Мультфильм.
18.15 «Анҳор», қаҳвахонасига таклиф этамиз.
19.00 «Қадрият».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Ижод саҳифалари». Машраб Бобоев.
21.00 «Ахборот».
21.25 «Маърифатнома» (такрор.).
22.05 Ўзбек куйларидан концерт.
22.45 «Буғдойзорлар оралаб». Бадиий фильм (Одесса киностудияси).
24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

Ўқув кўрсатувлари

10.30 Адабиёт. Алишер Навоийнинг ҳаёти ва ижоди.
11.00 «Набобат оламида». Кинопрограмма.

* * *

АШХОБОД КЎРСАТАДИ:

16.45 «Уфқ». Ёшлар учун программа.
17.55 Янгиликлар.
18.05 «Ғунча».
18.35 «Иқтисодиёт: ҳафтама ҳафта».
19.20 «Тил — халқнинг маънавий бойлиги».
19.50 «Аннапенди».
20.00 «Туркманистон».
20.15 Кичкинтойлар, сизлар учун.
20.30 «Жаннат қуши» фильми ҳақида.
21.00 «Туркманистон».
21.30 Москва. Информацион программа.
22.05 Телетеатр.

● МТ «Орбита IV»

7.00 «Тонг».
9.30 «Солдат эртаги». Мультфильм.
9.45 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
10.30 «Эфирда мусиқа».
12.30 ТСН.
12.45 «Демократия». Рига ёшлар театрининг фильм-спектакли.

* * *

15.00 Биржа янгиликлари.
15.30 ТСН.
15.50 «Уч айиқ». Мультфильм.
16.00 «Ён дафтар».
16.05 «Бридж».
16.30 «Байкалда куз». Телевизион ҳужжатли фильм.
16.45 «Ғолиблар».
17.30 «Юлдузлар ёмғири». Ригада ёшлар фестивали.
18.45 «Қизиқувчилар олами».
19.00 ТСН (сурдо таржимаси билан).
19.15 «Рақслар, рақслар, рақслар». Нижний Новгородда бўлиб ўтган «Россия» бал рақслари ижрочилари халқаро танловининг меҳмонлари Андреа ва Хорст Беер (Германия).
19.25 «Инсон ва қонун».
20.10 «Якшанба куни». Қисқа метражли телевизион бадиий фильм премьераси («Грузия-фильм»).
20.30 «ВИД» таништиради: «Мўъжизалар майдони».
21.30 Информацион программа.
22.05 «ВИД» таништиради: «13-31», «Дело», «Музобоз», «Шоу-биржа», «Мусиқа», «Матадор».
01.20 ТСН. Халқаро воқеаларга бағишланган сон.
01.40 «Виждон йўқолди». Катталар учун мультфильм.
01.55 Хоккей. СССР чемпионати. «Динамо» —МАСК. 3-давр. В. И. Ленин номли Марказий стадионнинг Кичик спорт майдонидан олиб кўрсатилади.

● МТ «Дубль IV»

8.00 «Ишбилармон кишилар даври».
9.00 Эрталабки бадантарбия машқлари.
9.20 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
9.50 Инглиз тили. «АҚШ оила альбоми».
10.20 Билимдонлар учун машқ.
10.50 «Олис орол сири». Мультфильм.
11.20 «Адам Смит бойлиги дунёси».
12.00 «Бешинчи ғилдирак». Бадиий-публицистик кўрсатув.
13.45 «Дераза».
14.15 Давлат телерадиоси академик рус халқ чолғулари оркестрининг концерти.

* * *

17.30 Т. Шах-Азизованинг муаллифлик кўрсатувлари. А. П. Чехов. «Уч опа-сингил».
18.30 «Адам Смит бойлиги дунёси».
19.10 В. Девятов куйлайди.
19.30 Кикбоксинг бўйича халқаро турнир.
20.25 Эълонлар.
20.30 Хабарлар.
20.50 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.05 «Иккинчи Рус инқилоби». Олти серияли телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 4-серия (Би-Би-Си).
21.55 РСФСР Олий Кенгашининг сессиясида.
22.30 Патриция Каас Москвада.
23.25 Эълонлар.
23.30 Хабарлар.
23.50 Эртанги кун мунажжимлар башоратида.
23.55 Патриция Каас Москвада (давоми).

Шанба, 30

● ЎзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум».

*

9.00 «Шаҳризоданинг охирги туни». Бадиий фильм («Тожикфильм»).
10.25 «Изланиш».
11.10 «Қизил Яримой шуъласи».
11.40 Бастакор Ғани Холиқов. Эстрада қўшиқлари.
12.20 «Дала юмушлари».
12.50 «Китоб ва ҳаёт».
13.25 «Раиснинг бир куни». Сирдарё вилояти Боёвут ноҳиясидаги Ленин номли жамоа хўжалиги иш фаолиятидан.
13.55 «Тадбиркорлик — муваффақият гарови».
14.05 «Қалдирғоч». Фильм-концерт («Ўзбектелефильм»).
14.35 «Арнасой лавҳалари».
14.45 «Чорвадор фарзанди». Қашқадарё вилояти Муборак ноҳиясидаги «Муборак» давлат хўжалиги меҳнаткашлари ҳақида.

* * *

18.00 «Ҳамма гап шляпада». Мультфильм.
18.15 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар».
19.00 «Ўзбек тилини ўрганамиз».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Шеърият дафтаридан». Маҳмуд Тоиров.
20.05 «Шиша жилоси». Телефильм.
20.20 «Кўнглим ардоғи». Комил Йўлдошев куйлайди.
21.00 «Ҳафтанома».
22.00 Адабий портрет. Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ўлмас Умарбеков.
00.20 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

9.00 «Савту калом». Адабий-мусиқий кўрсатув.
9.55 «Шифо». Профессор О. Осимий иштирокида бевосита телевизион суҳбат.
10.55 «Дилафруз». Хотин-қизлар учун кўрсатув.
11.55 «Кўзёшлар оролида инковлон». Бадиий фильм.
13.20 Кинопрограмма.

* * *

17.35 «Хўжа Насриддин», «Новвой ва дангаса». Мультфильмлар.
18.00 «Хушдилон». Мактаб ўқувчилари учун кўрсатув.
19.00 «Новости».
19.15 «Туро ман дўст медорам». Мусиқий кўрсатув.
20.00 «Ахбор».
20.20 Дамир Дўстмуҳамедов таваллудининг 50 йиллигига бағишланган ижодий кеча.
21.30 Москва. Информацион программа.
22.05 «Кўзёшлар оролида инковлон». Бадиий фильм.

● МТ «Орбита IV»

7.00 Ритмик гимнастика.
7.30 Мультфильмлар.
8.00 Ишбилармон кишининг шанба тонги.
9.00 ТСН.
9.15 Тонгги дам олиш кўрсатуви.
9.45 «Мансаб». Менеджерлар танлови. 3-тур.
10.40 «Сиз яратган боғ».
11.10 «Мусиқа дўкони».
11.45 «Ҳамдўстлик» видеоканали.
13.00 Режиссёр С. Колосов фильмлари. «Анна Фирлинг босиб ўтган йўллар» («Мосфильм»). 1 ва 2-сериялар.
15.35 ТСН.
15.50 «Пи» белгиси билан».
16.45 «Тхэквондо ва аёллар».
16.55 Эртаклар ва саргузаштлар оламида. «Ажойиб ўрмон». Мультфильм. «Кроатия-фильм» (Югославия) «Фэнтази Форестфилмз» (АҚШ) иштирокида.
18.25 «Ажойиб шаҳар Москов». Телевизион ҳужжатли фильм. 6-фильм.
19.00 Фигурали учиш. Бутуниттифоқ телерадиокомпаниясининг соврини учун халқаро мусобақалар. Кўргазмали чиқишлар. Санкт-Петербургдан кўрсатилади.
20.00 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм премьераси. 22-серия.
20.25 «Бақувват йигит». Телевизион бадиий фильм премьераси («Лентелефильм»).
21.30 Информацион программа.
22.05 «Кўк конверт».
23.05 Теннис. Дэвис кубоги. Финал. Франция—АҚШ терма командалари. Франциядан кўрсатилади. Танаффус пайтида (00.05) — ТСН (сурдо таржимаси билан).
01.00 «Европа плюс».
02.00 «Ҳаммага—раҳмат...». Телевизион бадиий фильм («Союзтелефильм»).

● МТ «Дубль IV»

8.30 Эрталабки бадантарбия машқлари.
8.45 «Ревю-Кавказ». Ахборот-публицистик кўрсатув.
9.30 «Малахит қутича». Мультфильм.

*

10.30—13.30
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

«Онамнинг оқ кўйлаги». К. Тинчурин номли Қозон Давлат драма ва комедия театрининг спектакли.
«Иложсиз нарса бўлмайди». Ногиронлар ҳақида ғамхўрлик.

*

13.30 «Москва — Бостон» телекўприги.
14.30 «Уз қўнғироқхонаси».

*

14.50—16.55
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

«Даврлар алоқаси». Публицистик кўрсатув.
Арман миллий маданият марказида меҳмонда.
«Исроил бўйлаб саёҳат».

*

16.55 «Тушлар талқини». З. Фрейд ҳақида фильм. «РЭФ» (Австрия) — «Киевнаучфильм» ҳамкорлигида тайёрлаган.
17.45 «М. Трест».
18.15 Мусиқий таассуротлар.
18.40 Булгаков теварагида. 1-кўрсатув.
19.40 «Познер ва Донахью». АҚШдан ҳафталик кўрсатув.
20.30 Хабарлар.
20.50 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.05 «Асил ҳолича».
22.05 Коррупция. «Қуёнлар ва илонлар». 1-кўрсатув.
22.35 «Твердаги юбилей».
23.25 Эълонлар.
23.30 Хабарлар.
23.50 Эртанги кун мунажжимлар башоратида.
23.55 Эстрада программаси.

Якшанба, 1

● ЎзТВ I

8.00 «Ҳафтанома» (такрор.).

*

9.00 «Учишга рухсат этинг». Бадиий фильм («Ленфильм»).
10.35 Инглиз тили. 11-машғулот (такрор.).
11.05 Мактаб ўқувчилари учун. «Қувноқ стартлар».
12.05 «Элга хизмат: талаб ва таклиф».
12.35 «Сиз севган достонлар». Н. Абдуллаев ижросида «Авазхон» достони.
13.35 «Дўстлик» студияси кўрсатади. «Ягона оилада».
15.00 Бахшулло Ражаб. «Яллама ёрим». Бухоро вилояти театрининг спектакли.
16.50 «Уларнинг касби — бунёдкорлик».

* * *

18.00 «Фантадром». Мультфильм.
18.10 Болалар учун. «Доно бобо ўгитлари».
18.40 Мактаб ўқувчилари учун. «Қўшиғим, жон қўшиғим».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Катталар учун мультфильмлар.
20.20 «Якшанба оқшомида». Мусиқий кўрсатув.
21.00 «Ахборот».
21.25 Экранда — кинокомедия. «Эрга тегмангиз, қизлар». Бадиий фильм (М. Горький номли киностудия).
22.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

БИШКЕК КЎРСАТАДИ:

9.05 «Гулливернинг саргузашти». Мультфильм.
9.50 Қирғизча сўзлашишни ўрганамиз.
10.20 «Кичкинтой, сенинг эртакларинг».
10.40 «Иймон сабаги».
11.20 «Ҳамма, ҳаммангизга хайрли кун!» (рус тилида).

* * *

18.35 «Ёрдамчилар мактаби». Мультфильм.
18.50 Эълонлар.
18.55 Бугун — Жаҳон СПИДга қарши кураш куни. «Сиз ўзингизни текширтирдингизми!». Ҳужжатли фильм.
19.15 «Сибизги». Мусиқий тележурнал.
20.00 «Шипагер».
21.00 «Ир менен жолугушуу». Райкан Абдувалиева.
21.30 Москва. Информацион программа.
22.05 Кечки видеосалон. «Ҳамма биргаликда». Бадиий фильм (рус тилида).

● МТ «Орбита IV»

8.30 Спорт ҳамма учун.
9.00 ТСН.
9.15 «Спортлото» тиражи.
9.30 «Севги иқрори».
9.45 «Эрта саҳарлаб».
10.30 «Ватан хизматида».
11.15 «Тонг юлдузи».
12.15 «Саёҳатчилар клуби».
13.15 «Экологик хроника».
13.30 «Қишлоқ янгиликлари».
14.30 «Марафон-15».
15.30 «Халқаро панорама».
16.15 «Уолт Дисней таништиради...».
17.05 «Здоровье». Жаҳон СПИДга қарши кураш кунига.
18.00 «Радуница» ансамблининг чиқиши.
18.15 Эфирда бевосита мулоқот.
19.00 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. «Бевафо хотин» (Марокаш).
19.10 «Иллюзион». «Сьерр Мадрей хазинаси». Бадиий фильм (АҚШ).
21.30 Информацион программа.
22.05 «Астра» таништиради: «Паровозимиз, олға...». Э. Рязановнинг «Жаннат монанд самолар» янги фильми ҳақида.
22.45 «Аншлаг! Аншлаг!». М. Евдокимов.
00.05 ТСН (сурдо таржимаси билан).
00.25 Теннис. Дэвис кубоги. Финал. Франция—АҚШ терма командалари. Франциядан кўрсатилади.

● МТ «Дубль IV»

8.30 Зарядкага сафланинг!
8.45 Болалар учун кўрсатув.
9.45 «Концертдаги афсоналар».
10.45 «Номи тарихда қолган». Г. К. Жуков туғилган куннинг 95 йиллигига.

*

11.45—13.30
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

«Ғарбга саёҳат». Видеофильм. 7—8-сериялар (уйғур тилида, ХХР маҳсулоти).

*

13.30 Ж. Семенон. «Ён дафтарчадаги еттита крестча». Фильм-спектакль.

*

15.10—17.30
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

«Ягона оилада».
«Интерспорт».
«Сатира экрани» (қозоқ тилида).

*

17.30 Россия телевидениесида Ти-Би-Эс кечаси.
20.25 Эълонлар.
20.30 Хабарлар.
20.50 Хайрли тун, кичкинтойлар!
21.05 «Иккинчи Рус инқилоби». Олти серияли телевизион ҳужжатли фильм. 4-серия. (Би-Би-Си).
21.55 Коррупция. «Қуёнлар ва илонлар». 2-кўрсатув.
22.30 «К-2» таништиради.
23.25 Эълонлар.
23.30 Хабарлар.
23.50 Эртанги кун мунажжимлар башоратида.
23.55 Республика мулки. 3. Шарио.
00.25 «Мусиқада авангард».

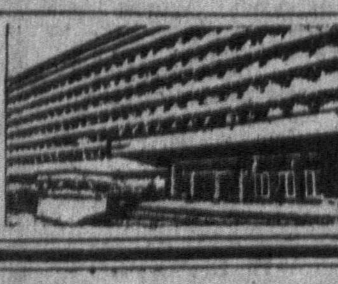

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000. ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79; жамоатчилик қабулхонаси — 32-55-83.

Эълонлар ва тижорат хабарларини Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни эълонлар бўлими тайёрлаган. Маълумотлар ва эътирозлар учун телефон: 33-81-42.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, ГСП, Тошкент, «Правда» рўзномаси кўчаси, 41.

78.478 нусхада чоп этилади. Нашр кўрсаткичи 64690. Буюртма 6283. Босмага бериш вақти 11.30. Босмага берилди 11.40. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10